

MEB'İN YENİ
100'Ü

ÖZETİN
ÖZETİ

ETKİNLİKLER

7. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

YAZILI
SENARYOLARI

AKILLI
TAHTA

Karekod Çözümlü
Türkçe
Defterim

Çözümler için
karekodu okutunuz.

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: FİLLER (EYLEMLER)	3
2. BÖLÜM: SÖZCÜKTE ANLAM	15
3. BÖLÜM: SÖZ GRUPLARINDA ANLAM	27
4. BÖLÜM: FİİLDE YAPI	47
5. BÖLÜM: CÜMLEDE ANLAM	59
6. BÖLÜM: ZARFLAR (BELİRTEÇLER)	73
7. BÖLÜM: PARÇADA ANLAM - 1	89
8. BÖLÜM: PARÇADA ANLAM - 2	105
9. BÖLÜM: YAZIM KURALLARI	115
10. BÖLÜM: ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI	133
11. BÖLÜM: NOKTALAMA İŞARETLERİ	155
12. BÖLÜM: METİN TÜRLERİ	169
13. BÖLÜM: GÖRSEL OKUMA	177
14. BÖLÜM: SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME	185
CEVAP ANAHTARI	200

BÖLÜM

FİİLLER (EYLEMLER)

FİİLLERİN ANLAM ÖZELLİKLERİ

- İş (Kılış) Fiilleri
- Durum Fiilleri
- Oluş Fiilleri

FİİLLERDE OLUMSUZLUK

FİİL KİPLERİNDE ANLAM (ZAMAN) KAYMASI

FİİL (EYLEM)

- Fiiller Diğer Sözcük Türlerinden Nasıl Ayırt Edilebilir?

FİİL ÇEKİM EKLERİ

- Kip Ekleri
- Kişi (Şahıs) Ekleri

FİİLLERDE SORU

FiİL (EYLEM)

- Varlıkların yaptıkları veya etkilendikleri işleri, hareketleri, oluşları, kılışları, durumları zamana ve kişiye bağlı olarak anlatmada kullanılan sözcüklere **fiil (eylem)** denir.
- » gül-, koş-, otur-, ağla-, yaz-, seç-, kız-, sız-, uyu-...
- Fiiller birer sözcük türüdür. Fiileri diğer sözcük türlerinden ayıran özellik; iş, oluş ve hareket bildirmeleridir.

Fiiller Diğer Sözcük Türlerinden Nasıl Ayırt Edilebilir?

- Fiilleri diğer sözcük türlerinden ayırmak için kök ve gövdelerine "-mek/-mak" mastar eki getirilir. Mastar eki getirilen sözcük anlamlı oluyorsa o sözcük fiildir.
- » gör(mek), uyu(mak), sev(mek), yüz(mek), kız(mak), yaşa(mak), gözetle(mek)...
- » sat - (mak) ➤ "Satmak" sözcüğü anlamlı bir kelime olduğuna göre "sat-" ifadesi "fiil"dir.
- » masa - (mak) ➤ "Masamak" sözcüğü anlamlı bir kelime değildir ve "masa" ifadesi "isim"dir.
- » kendi - (mek) ➤ "Kendimek" sözcüğü anlamlı bir kelime değildir ve "kendi" ifadesi "zamir"dir.
- Bazı sözcükler (genellikle eş sesli sözcükler) hem fiil hem de isim özelliği gösterir. Bu tür sözcüklerin fiil mi yoksa isim mi olduklarını anlamak için cümle içindeki anlamlarına bakmak gerekir.
- » Sen bu hayatta hep gül. (gülme eylemi) » Bu çiçeğin cinsi gül. (bir çiçek türü)
fiil isim

FiİLLERİN ANLAM ÖZELLİKLERİ

- Fiiller; iş, oluş ve durum bildiren sözcüklerdir. Dolayısıyla fiiller; anlam özelliklerine göre iş (kılış), oluş ve durum fiilleri olmak üzere üç gruba ayrılır.

İş (Kılış) Fiilleri

- Öznenin (varlığın) yaptığı işi, hareketi anlatan fiillerdir.
- » "taşı(mak), kır(mak), aç(mak), anlat(mak), bil(mek), gör(mek), sil(mek)..."

İş (Kılış) Fiillerinin Özellikleri

- Öznenin kendi iradesiyle gerçekleştirdiği fiillerdir.
- » "Hale, meyveleri doğruyor." cümlesinde doğrama işini yapan Hale'dir ve işi kendi iradesiyle gerçekleştirmektedir.
- Nesnesi bulunan ya da nesne alabilen fiillerdir.
- » "Bu fıkrayı geçen gün öğrendim." cümlesinin nesnesi "Bu fıkrayı" ifadesi olduğundan "öğrendim" fiili, iş fiilidir.
- "Ne?, Neyi?, Kimi?" sorularına cevap verebilen fiillerdir.
- » "Onları dikkatlice dinliyoruz." cümlesine "Kimi dinliyoruz?" sorusu sorulduğunda "Onları" cevabı alınır.
- Bu fiillerde öznenin yaptığı işten etkilenen bir varlık vardır.
- » "Ahsen patates kızartıyor." cümlesinde Ahsen'in (özne) kızartma işinden etkilenen varlık (nesne) "patates"tir.

- İş fiillerinde cümlede nesne bulunmasa dahi yüklem, "Ne?, Neyi?, Kimi?" sorularına cevap verir. Yani fiilin nesne alması değil, nesne alabilmesi önemlidir.
- » "Dün gece okudu." cümlesindeki fiile "Neyi okudu?" sorusu sorulduğunda cümleden herhangi bir cevap alınamamaktadır. Ancak soruyu soran kişi aklından "onu okudu, kitabı okudu, romanı okudu, haberi okudu..." gibi cevaplar verebilir. Bu da "okudu" fiilinin nesne alabildiğini yani iş fiili olduğunu gösterir.

Fiillerin Anlam Özellikleri

1.
Etkinlik

Fiilleri isim soylu sözcüklerden ayıran en önemli özellikleri kök veya gövdelerine “-mek, -mak” master eki eki getirilerek kullanılabilmesidir. Yani bu master ekini alabilen sözcükler fiil, alamayan sözcükler ise isim soylu sözcüklerdir. Buna göre aşağıdaki tabloyu örnekteki gibi doldurunuz.

Sözcük	- mak / - mek	Sözcüğün Türü
1 Çalışıyorum	<i>Çalış- mak (Anlamlı olur.)</i>	<i>fiildir.</i>
2 Masadayım	<i>Masa-mak (Anlamsız olur.)</i>	<i>İsim soylu sözcüktür.</i>
3 Görür		
4 Uyudum		
5 Kendisi		
6 Atıldı		
7 Zamir		
8 Bilmiş		
9 Kitap		
10 Kızarmış		
11 Yaşlı		
12 Terlik		
13 Kaçıyor		

Fiillerin Anlam Özellikleri

2.
Etkinlik

Bazı sözcükler hem fiil hem de isim özelliği gösterir. Bu tür sözcüklerin ancak cümle içindeki kullanımından hareketle isim veya fiil olduklarını anlayabiliriz. Buna göre aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin isim mi yoksa fiil mi olduklarını alttaki ilgili yerlere örnekteki gibi numaralandırınız.

1 Ağlayan çocuk, annesinin kendisine oyuncak aldığını görünce ağlamasını kesip güldü.2 Bahçede birçok çiçek türü vardı ama Meltem'in en çok sevdiği çiçek türü güldü.3 Uzun ince bir yoldayım, gidiyorum gündüz gece.4 Ahmet, babasının isteğiyle dedesinin bahçesindeki otları geçen hafta yoldu.5 Kümes hayvanları arasında eti en lezzetli olanı kazdı.6 Mehmet, çalışacak kimse bulamadığı için sabahtan akşama kadar hiç durmadan tek başına kazdı bahçeyi.

Fiil

1,

İsim

BÖLÜM SÖZCÜKTE ANLAM

ÇOK ANLAMLILIK

- Gerçek Anlam
- Mecaz Anlam
- Terim Anlam

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ

- Eş Anamlı Sözcükler (Anlamdaşlık)
- Eş Sesli Sözcükler (Sesteşlik)
- Zıt Anamlı Sözcükler (Karşıtlık)
- Genel ve Özel Anamlı Sözcükler
- Yakın Anamlı Sözcükler

SÖZ SANATLARI

- Benzetme (Teşbih)
- Kişileştirme (Teşhis)
- Konuşturma (İntak)
- Karşıtlık (Tezat)
- Abartma (Mübalağa)

ÇOK ANLAMLILIK

- ➔ Tek başına bir anlamı olan ses birliklerine **sözcük (kelime)** denir. Sözcükler cümlenin anlamlı en küçük parçalarıdır.
- ➔ Bir düzen içerisinde bir arada kullanılan sözcükler, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan en küçük birimdir. Ancak kelimele-
rin tek bir anlamı yoktur.
- ➔ Kelimeler kullanıldıkları cümle içinde farklı anlamlara gelebilir. Sözcüklerin kullanıldıkları cümlelere göre farklı anlamlarda
olmalarına da **çok anlamlılık** denir.

“Kırmak” Sözcüğünün Farklı Anlamlarda Kullanımı	“Küsmek” Sözcüğünün Farklı Anlamlarda Kullanımı
<ul style="list-style-type: none"> » Bardak kırmak pek de hoş değil! (Sert şeyleri vurarak parçalamak) » Bu havalar tüm hayvanları kırdı. (Öldürmek, yok olmasına neden olmak) » Direksiyonu sağa kırdı. (Taşıtın yönünü değiştirmek) 	<ul style="list-style-type: none"> » Ona küstüğü için yıl sonu partisine katılmadı. (Darılmak) » Bu bitki yerini sevmeyi, küstü. (Gelişmemek, büyüymemek) » Bu kalemde çıkanlar silinirse kalem küser. (Görevini yerine getirememek)

Gerçek (Temel) Anlam

- ➔ Bir kelimenin aklımıza gelen ilk anlamına yani herkesçe bilinen yaygın anlamına **gerçek anlam** denir. Gerçek anlam, kelimelerin sözlükteki ilk anlamıdır.
- » Kanadı kırık kuş ısrarla uçmaya çalışıyordu. (Vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı hayvanların ortak adı)
- » Mutfağa giderken ayağı haliya takılınca yere düştü. (Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü)
- » Elindeki bardağı yere düşürünce hepimiz çok korktuk. (Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap)
- » Kapiyı anahtarla açamayınca çilingir çağırdı. (Kilidi açıp kapamak için kullanılan araç)

Altı çizili sözcükler zihnimizde oluşan ilk anlamlarıyla yani gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır.

Mecaz Anlam

- ➔ Bir kelimenin gerçek anlamından tamamen koparak kazandığı yeni anlama **mecaz anlam** denir. Mecaz anlamlı kelimelerin gerçek anlamla hiçbir ilgisi kalmaz.
- » Boş bakışlarıyla herkesi şaşkına çevirdi. (Anlamsız)
- » Bebeğin çok tatlı bir gülüşü vardı. (Sevimli, hoş)
- » Sorunun cevabı, ince hesaplarla bulunuyordu. (Ayrıntılı)
- » Ustası gibi olmak isteyen çırağın, iyice pişmesi gerekir. (Beceri ve ustalık kazanmak)
- » Kalp kırmaktan çekinmeyen, acımasız bir insandı. (Gücendirmek, incitmek)

Altı çizili sözcükler gerçek anlamlarından tamamen koparak mecaz anlamda kullanılmıştır.

Atasözlerinde, deyimlerde, şiiirlerde kelimeler genellikle mecaz anlamıyla kullanılır.

Terim Anlam

- ➔ Bilim, meslek, spor ya da sanat dallarıyla ilgili sözcüklere **terim anlamlı sözcük** denir.
- » Birçok müzik aleti çalabiliyordu ancak nota bilgisi sınırlıydı. (Müzik terimi)
- » Aruz ölçüsünü şiire uygulamakta çok başarılı bir şairdi. (Edebiyat terimi)
- » Yapım ekleri sözcüklerin anlamını değiştirirken çekim ekleri sözcüklerin anlamını değiştirmez. (Dil bilimi terimi)
- » Ege Bölgesi'nde birçok delta ovası var. (Coğrafya terimi)

Yukarıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcükler belirli alanlarla ilgili terim anlamlı sözcüklerdir.

1.

Etkinlik

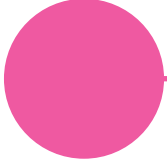
Gerçek, Mecaz ve Terim Anlam

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin anlam özelliklerini tablodaki ilgili yerlere örnekteki gibi yazınız.

	Cümleler	Gerçek Anlam	Mecaz Anlam	Terim Anlam
1	Roman yazarları aynı zamanda topluma <u>ışık</u> tutan aydınlardır.	-	<i>ışık</i>	<i>roman</i>
2	Öğle yemeğinden sonra gelen rehabetin <u>tadı</u> hiçbir gece <u>uykusunda</u> bulunmaz.
3	<u>Eskiden</u> insanlar birbirlerini <u>sayarlarmış</u> , severlermiş.
4	Ressam <u>eline paleti</u> aldı, boyamaya başladı.
5	<u>Krokide</u> binaların, ahırların ve koşu yollarının <u>yerlerini</u> gösterdi.
6	Piyano çalarken mutlaka biraz <u>dilini çıkarır</u> , alnını karıştırıp <u>notalara basar</u> cesaretle.
7	Bozcaada'nın batı yakasında henüz yoğun <u>kalabalıklar</u> tarafından sarılmamış çok güzel bir <u>koy</u> var.
8	<u>Kanunlar</u> doğru oldukları için değil, kanun oldukları için <u>yürürlükte</u> kalırlar.
9	Yeni taşınan <u>komşularla</u> <u>sıcak</u> ilişkiler kurdular.
10	Kanunlardan daha çok, daha <u>ağır</u> , daha geniş <u>haksızlıklara</u> yol açan ne vardır?
11	Beğenerek izlediğimiz oyun, iki <u>perdelikti</u>
12	Birçok kimse sanatçıyı dinlemek için <u>konser</u> alanına <u>toplanmıştı</u>
13	Arda rakibine <u>tekme</u> atınca hakem <u>faul</u> kararı verdi.
14	Deniz manzaralı bankta iki kardeş <u>koyu</u> bir <u>sohbete</u> dalmışlar.
15	<u>Triatlon</u> , üç <u>branşın</u> bir arada yapıldığı spor demektir.
16	<u>Keskin</u> bakışlarıyla herkesi rahatsız ediyordu.
17	<u>Boş</u> vaatlerle bizi yıllarca <u>oyaladı</u>
18	<u>Ağır</u> başlı insanların <u>sözlerine</u> güvenirdi.

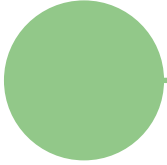

BÖLÜM SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

ATASÖZLERİ

- Atasözlerin Özellikleri

İKİLEMELER

- Oluşum Şekillerine Göre İkilemeler

DEYİMLER

- Deyimlerin Özellikleri

ÖZDEYİŞLER (VECİZELER)

KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARI

DEYİMLER

- ➔ En az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan, genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan, bir kavramı ya da durumu karşılayan söz gruplarına **deyim** denir.
- » Aba altından sopa göstermek
 - » Ayaklarına kara sular inmek
 - » Saati saatine uymamak
 - » İğne ile kuyu kazmak
 - » Yakasına yapışmak
 - » Nabza göre şerbet vermek

Deyimlerin Özellikleri

- ➔ Deyimler genellikle mastar hâlinde (-mak/-mek) bulunur.
- » Kafasına koymak
 - » Haddini bilmek
 - » Açık konuşmak
- ➔ Deyimler kalıplaşmış söz öbekleridir. Bu nedenle deyimleri oluşturan sözcükler değiştirilemez, sözcüklerin yerine eş ya da yakın anlamlıları kullanılamaz.
- » Adımını geri atmak (Doğru)
 - » Her derde deva olmak (Doğru)
 - » Baltayı taşa vurmak (Doğru)
 - » Ayağını geri atmak (Yanlış)
 - » Her derde çare olmak (Yanlış)
 - » Kazmayı taşa vurmak (Yanlış)
- ➔ Kısa ve özlü bir anlatım söz konusudur.
- » Olup bitenleri kolay haber alan kişileri ifade etmek için "kulağı delik" deyimini kullanılır.

ATASÖZLERİ

- ➔ Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş öğüt verici sözlere **atasözü** denir.
- » Bugünün işini yarına bırakma.
 - » Rüzgâr eken fırtına biçer.
 - » İki dinle bir söyle.
 - » Yuvarlanan taş yosun tutmaz.
 - » Hamama giren terler.
 - » Evdeki hesap çarşıya uymaz.

Atasözlerinin Özellikleri

- ➔ Atasözleri kalıplaşmış söz öbekleridir. Bu nedenle atasözlerini oluşturan sözcükler değiştirilemez, sözcüklerin eş ya da yakın anlamlıları kullanılamaz.
- » Dost kara günde belli olur. (Doğru)
 - » Altın yere düşmekle pul olmaz. (Doğru)
 - » Dost siyah günde belli olur. (Yanlış)
 - » Gümüş yere düşmekle pul olmaz. (Yanlış)
- ➔ Kısa ve özlü sözlerdir. Atasözlerinde az sözle çok şey anlatılır.
- » "Cahilin dostluğundan arifin düşmanlığı yeğdir." atasözü uzun uzadıya anlatılabilecek "Akılsız kimse iyi niyetli olsa dahi yaptığı işin ne gibi kötü sonuçlar doğuracağını hesap edemediğinden dostuna bilmeyerek fenalık edebilir, akıllı düşmanın yapacağı kötülükse akıl yoluyla sezilir ve gereken tedbir alınabilir." ifadesini kısa ve öz bir şekilde anlatmaktadır.
- ➔ İlk söyleyeni ve söylenme zamanı belli değildir. Bu nedenle atasözleri toplumun ortak malıdır.
- » "Çanağa ne doğrarsan kaşığında o çıkar." atasözünün ne zaman ve kim tarafından söylendiği bilinmemektedir.
- ➔ Öğüt verici ve yol gösterici sözlerdir.
- » "Öfkeyle kalkan zararlar oturur." atasözü, öfkeyle hareket edilmemesi gerektiğini öğütlemetedir.
- ➔ Atasözleri genellikle mecaz anlamıdır ve cümle biçimindedir.
- » "Değersiz, kötü kimselerle ilişki kuranlar kötü huylar edinirler." anlamında kullanılan "Körle yatan şaşu kalkar." atasözü mecaz anlamıdır.

1.

Etkinlik

Deyimler

Aşağıdaki yapılandırılmış gride verilen deyimlerin bulunduğu kutucuklardaki harfleri ilgili anlamların karşısına örnekteki gibi yazınız. (Bazı anlamlar birden fazla deyimle ilişkilendirilebilir.)

a	Abes kaçmak	b	Ayak diremek	c	Bağrına basmak	d	Açığa vurmak	e	Baş aşağı gitmek
f	Şansı yaver gitmek	g	İnadım inat olmak	h	Bayağı kaçmak	i	Ortaya çıkarmak	j	Yaziya dökmek
k	Bahtı açık olmak	l	Kağıda dökmek	m	Göz dikmek	n	Kabına sığmamak	o	Başına çorap örmek

DEYİMLERİN ANLAMLARI

DEYİMLER

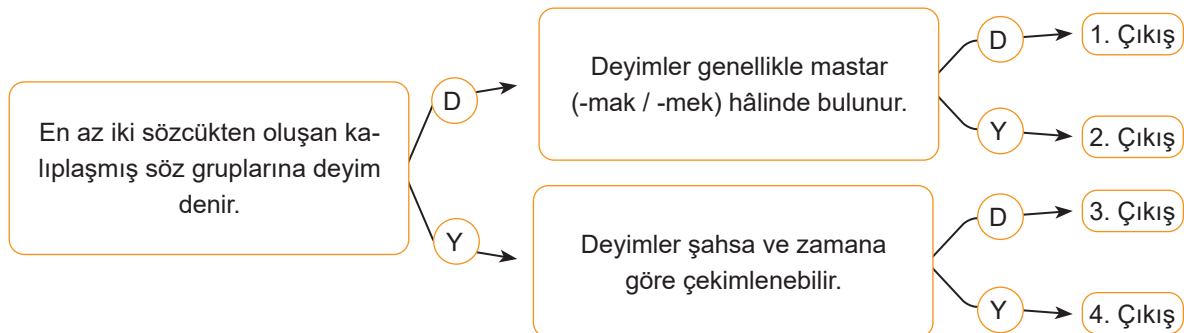
1	Bir şeyi ele geçirmek isteğine kapılmak.	m
2	Gizli, saklı bir şeyi herkese duyurmak, gün yüzüne çıkarmak.	
3	İşleri yolunda gitmek; talihi açık, şansı açık, kısmeti açık olmak.	
4	Söylenilen sözün ortama, konuya uygun olmaması.	
5	Sevgi gösterip onu koruyuculuğuna almak.	
6	Bir şeyde ısrar etmek, karşı koymak, kendi kararından vazgeçmemek	
7	Durumu gittikçe kötüleşmek, sürekli kötüye gitmek.	
8	Birini kötü duruma düşürmek için gizli plan hazırlamak.	
9	Düşüncelerini, duygularını yazılı duruma getirmek.	
10	Sevinç ve heyecanından taşkın hareketlerde bulunmak.	

2.

Etkinlik

Deyimler

Aşağıdaki tanılayıcı dallanmış ağaçta uygun çıkışı bulunuz.

Uygun Çıkış:

1. Aşağıda a, b, c ve d ile belirtilen soruları metne göre cevaplayınız. (10 puan)

Mustafa Kemal'in kağnısı derdi, kağnısına
Mermi taşırdı öteye, dağ taş aşardı.
Çabuk giderdi, çok götürürdü Elifçik,
Nam salmıştı asker içinde.
Bu kez yine herkesten evvel almıştı yükünü,
Doğrulmuştu yola önceden önceden.

Öküzleriyle kardeş gibiydi Elif,
Yemezdi, içmezdi, yemeden içmeden onlar,
Kocabaş, çok ihtiyardı, çok zayıftı,
Mahzundu bütün bütün Sarıkız, yanı sıra,
Gecenin ulu ağırlığına karşı,
Hafifteler, inceden inceden.

a)	MUSTAFA KEMAL	SAVAŞ	MUSTAFA KEMAL'İN KAĞNISI	KÖY HAYATI
----	---------------	-------	--------------------------	------------

Bu bu metne konabilecek en uygun başlık yukarıda verilenlerden hangisi olabilir? (4 puan)

.....

b) Elif, kağnı arabasıyla kime ne taşıyordu? (2 puan)

.....

c) "Kocabaş"ın fiziksel özellikleri nelerdir? (2 puan)

.....

d) Elif, öküzlerine hangi isimleri vermiştir? (2 puan)

.....

2. "Kardeşimi teselli ederken 'Üzülme gümüş yere düşmekle pul olmaz.' dedim." cümlesindeki atasözünün doğru kullanımını ve anlamını aşağıdaki uygun boşluklara yazınız. (10 puan)

Atasözünün doğru kullanımı:

Atasözünün anlamı:

.....

1. Aşağıda a, b, c ve d ile belirtilen soruları metne göre cevaplayınız. (10 puan)

Bundan birkaç yıl önce Erzurum'da Erzurumlu, hoşsohbet bir emekli ilkokul öğretmenini ziyaret etmiştim. Güzel saz çalıyordu. Eskilerin "gönül ehli" dedikleri insanlardan biriydi. Bir ara insanın yeryüzündeki durumunu anlatmak için "Beşikten ötesi gurbet!" dedi. Ben bu söze bayıldım. Türk halkı, üç kelime ile derin bir duyguyu nasıl da dile getiriyordu.

- a) GÜZEL SÖZ HOŞSOHBET ERZURUM SÖZÜN GÜCÜ

Metinde anlatılanlara göre yukarıdakilerden hangisi bu metne uygun bir başlık olamaz.? (2 puan)

b) Metnin konusu nedir? (3 puan)

c) Metnin ana fikri nedir? (3 puan)

d) Metin, kaçınıcı kişi ağızıyla anlatılmıştır? (2 puan)

2. "Dedemlere gidip teyzemleri de orada görünce ağızım açık kaldı." cümlesinde geçen deyim ve bu deyim anlamını tablodaki uygun yerlere yazınız. (12 puan)

Deyim	Anlamı
.....
.....

1. Alanson, yılbaşı sabahı kulübeden çıktı ve göle doğru yürüdü. Böğürtlenlerle kaplı kırmızı toprakları geçti. Mor püsküllü çiçekler açmış deve dikenlerine, güneşe dönen İrlanda yoncalarına baktı. Gri bir pusla kaplı gölün yüzeyinde oluşan beyaz köpüklü dalgaları inceledi.

Bu metnin hikâye unsurlarını yazınız. (4x2=8 puan)

OLAY	YER (MEKÂN)	ZAMAN	KİŞİLER

2.

Al mendiller sallanarak her pencereden
Tren kalktı yavaş yavaş bir gelin gibi
Yeşil kırlar arasından akıp giderken
Ağaçların heyecanla çırpındı kalbi

Bu dizelerdeki söz sanatlarını nedenleriyle birlikte yazınız. (10 puan)

.....

.....

3. Aşağıdaki cümleleri "acısını çıkarmak, içini dökmek, akla karayı seçmek, eski hamam eski tas, har vurup harman savurmak" deyimlerinden uygun olanlarla cümlenin akışına ve anlamına göre tamamlayınız. (5x2=10 puan)

Bunca gecikmişliğe rağmen o günlerin imkân tanımalıydı.

Bana her şeyi anlatmak, istiyordu.

Ben kendi hesabıma bir parça Fransızca öğrenebilmek için

Hiçbir şey değişmemiş, her şey olmuştu..

Bütün parasını düşüncesizce ve hesapsızca harcamış,

BÖLÜM FİLDE YAPI

EK FİİL (EK EYLEM)

- Ek Fiilin Görevleri
- Ek Fiilin Olumsuzu
- Ek Fiilin Soru Hâli

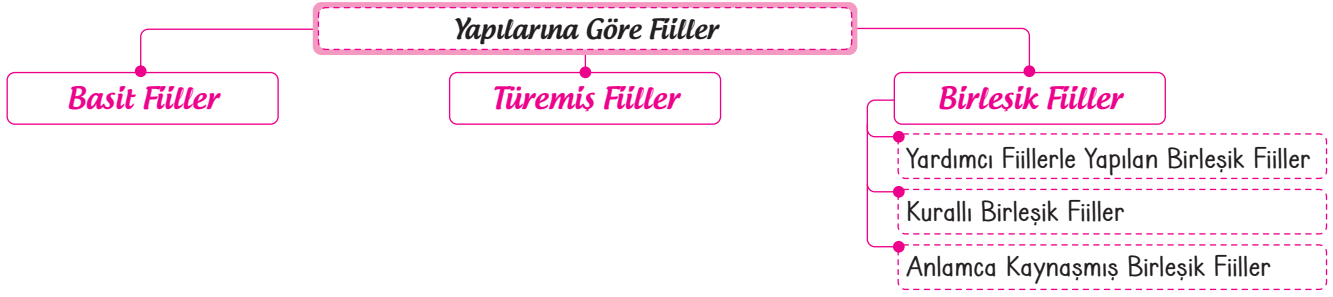
YAPILARINA GÖRE FİİLLER

- Basit Fiiller
- Türemiş Fiiller
- Birleşik Fiiller

EDITÖR YAYINLARI

YAPILARINA GÖRE FİLLER

Basit Fiiller

➔ Yapım eki almamış ve diğer sözcüklerle birleşmemiş fiillerdir. Basit fiiller kip eklerini, şahıs eklerini ve ek fiil alabilir.

Cümleler	Kök ve Ekler	Açıklama
» Her gün bir saat yürüyüş <u>yapar.</u> basit fiil	yap - ar fiil kökü çekim eki	Fiil köküne geniş zaman eki getirilmiştir.
» Yüz metreyi dokuz saniyede <u>koşmuş.</u> basit fiil	koş - muş fiil kökü çekim eki	Fiil köküne duyulan geçmiş zaman eki getirilmiştir.
» Yıllardır üniversitede <u>okuyorum.</u> basit fiil	oku - yor - (u)m fiil k. çekim e. çekim e.	Fiil köküne şimdiki zaman ve şahıs eki getirilmiştir.

Türemiş Fiiller

➔ Yapım eki getirilerek türetilmiş olan fiillerdir. Türemiş fiiller, isimden türeyenler ve fiilden türeyenler olmak üzere iki başlıkta incelenir.

İsimden Türeyen Fiiller: İsim soylu sözcüklere, isimden fiil yapım eklerinin getirilmesiyle oluşan fiillerdir.

- » su ➔ su-la (mak)
- » az ➔ az-al (mak)
- » dert ➔ dert-leş (mek)
- » göz ➔ göz-et (mek)
- » can ➔ can-lan (mak)
- » kara ➔ kara-r (mak)

Fiilden Türeyen Fiiller: Fiil soylu sözcüklere, fiilden fiil yapım eklerinin getirilmesiyle oluşan fiillerdir.

- » koş- ➔ koş-tur (mak)
- » gör- ➔ gör-ün (mek)
- » yaz- ➔ yaz-ıl (mak)
- » oku- ➔ oku-t (mak)
- » at- ➔ at-ış (mak)
- » sev- ➔ sev-in (mek)

Yukarıdaki örneklerde isim olan sözcükler başlangıçta mastar eklerini (-mak/-mek) alamazken yapım eki alıp fiil olduktan sonra mastar eklerini alır hâle gelmiştir.

Verilen örneklerde fiil olan sözcükler yapım eki almadan önce de yapım eki aldıktan sonra da mastar eklerini (-mak/-mek) alabilir.

Birleşik Fiiller

➔ Birden çok sözcüğün bir araya gelerek oluşturduğu fiillerdir. Birleşik fiili oluşturan sözcüklerden en az biri fiil olmalıdır. Bu fiiller üç grupta değerlendirilir.

- » sabretmek, göz atmak, affetmek, vazgeçmek...

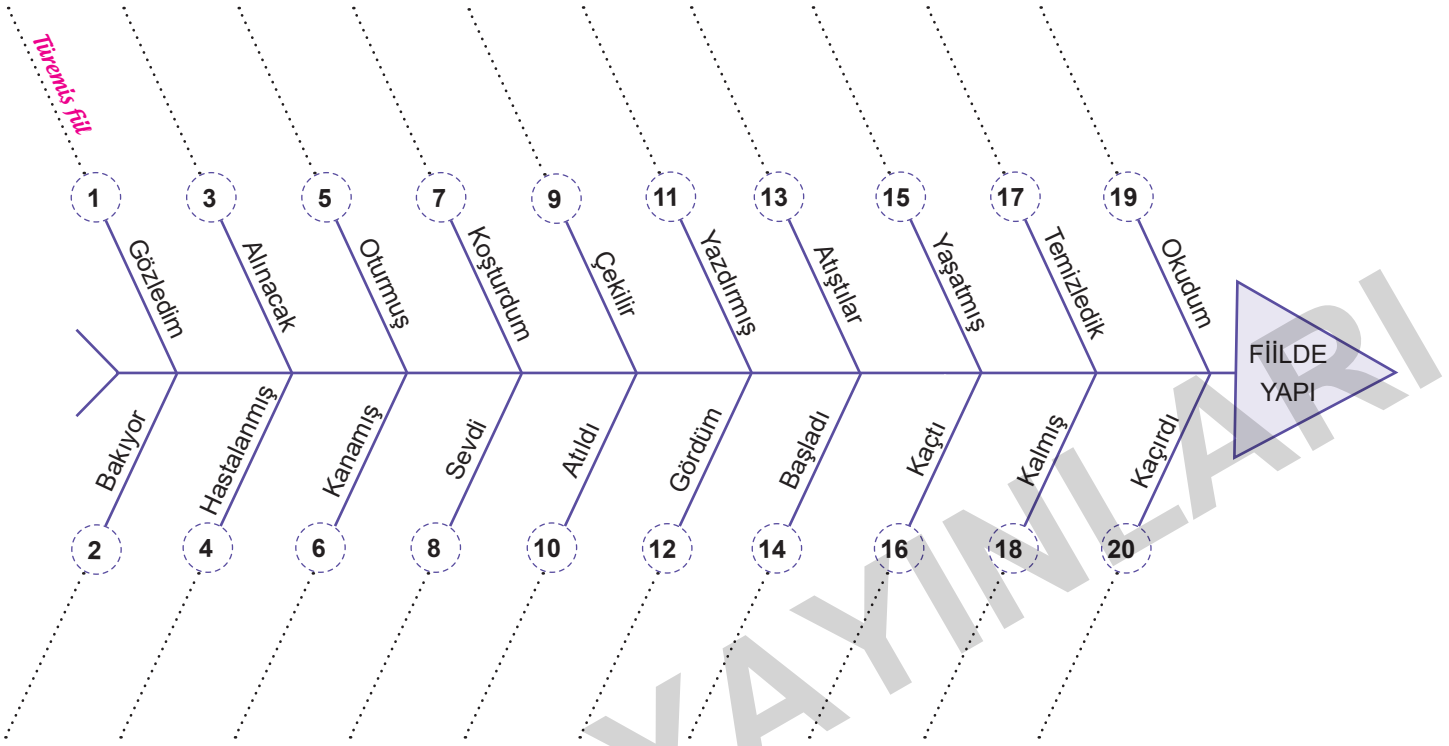

1.

Etkinlik

Yapılarına Göre Fiiller

Aşağıdaki balık kılıçığında yer alan fiillerin basit mi, türemiş mi olduklarını noktalı yerlere örnekteki gibi yazınız.

2.

Etkinlik

Yapılarına Göre Fiiller

Aşağıdaki cümlelerde geçen fiillerin basit mi türemiş mi olduklarını -varsa- yapım eklerinin altını çizerek yandaki noktalı yerlere örnekteki gibi yazınız.

CÜMLELER	YAPISINA GÖRE FİLLER
1 Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.	<i>Kol- la- yor: Türemiş Fiil Yapım eki</i>
2 Yolumun karanlığa saplanan noktasında sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.	
3 Boğaz gümüş bir mangal gibi kaynatır serinliği.	
4 Uçuyor şimşek gibi bizim emektar arabamız.	
5 Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar.	
6 Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.	
7 Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik.	

BÖLÜM CÜMLEDE ANLAM

CÜMLEYİ KARŞILAYAN KAVRAMLAR

- Karşılaştırma
- Örneklendirme
- Benzetme
- Abartma

CÜMLE TAMAMLAMA

DUYGU BELİRTEN CÜMLELER

- Beğeni Cümleleri
- Pişmanlık Cümleleri
- Sitem Cümleleri
- Özlem Cümleleri
- Yakınma Cümleleri
- Ön Yargı Cümleleri
- Hayıflanma Cümleleri
- Şaşırma Cümleleri

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE CÜMLELER

- Sebep-Sonuç (Neden-Sonuç) Cümleleri
- Amaç-Sonuç Cümleleri
- Koşul (Şart) Cümleleri

ANLATIM ÖZELLİKLERİNE GÖRE CÜMLELER

- Öznel - Nesnel Anlatım
- Doğrudan Anlatım
- Dolaylı Anlatım

CÜMLE OLUŞTURMA

- İki Cümleden Tek Cümle Oluşturma

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE CÜMLELER**Sebeb-Sonuç (Neden-Sonuç) Cümleleri**

- ➔ Cümlede anlatılan durumun veya olayın nedeniyle birlikte söylendiği cümlelere **sebeb-sonuç cümleleri** denir.
- » Hava karardığı için yanımızdan ayrılıp eve gitti. (Kişinin eve gitmesinin sebebi, havanın kararmasıdır.)
sebeb **sonuç**
- ➔ Sebebi bulmak için yargı bildiren ifadeye “Neden?” veya “Niçin?” soruları sorulur.
- » Bir anlık dikkatsizlik yüzünden kaza yaptı. (Neden kaza yaptı?)
sebeb **sonuç**
- » Yeterince parası olmadığı için istediği tableti alamadı. (Niçin tableti alamadı?)
sebeb **sonuç**
- ➔ Sebeb-sonuç cümlelerinde genellikle önce sebep daha sonra sonuç bildirilse de bazen de cümlede önce sonuç, daha sonra sebep bildirilir.
- » Diyetisyen oldu çünkü sağlıklı yaşam ve beslenme yöntemlerine çok meraklıydı.
sonuç **sebeb**

Sebeb-sonuç cümlelerinde genellikle “için, diye, -den dolayı, -diğinden, yüzünden, nedeniyle, çünkü, dolayı” gibi ekler ve kelimeler kullanılır.

Amaç-Sonuç Cümleleri

- ➔ Bir olayı ya da eylemi gerçekleşme amacıyla birlikte aktaran cümlelere **amaç-sonuç cümleleri** denir.
- » Ders çalışmak için odasına gitti. (Söz konusu kişinin odasına gitmesindeki amaç ders çalışmaktır.)
amaç **sonuç**
- » Daha geniş bir alana yayabilmek üzere farklı kokular satın aldı.
amaç **sonuç**
- ➔ Amaç-sonuç cümlelerinde yargı bildiren ifade “Amaç neymiş?” ve “Niçin?” sorularına cevap verir.
- » Duvarın dibine kediler aç kalmasın diye kâselerle süt bıraktı. (Süt bırakmasındaki amacı neymiş?)
amaç **sonuç**

Amaç-sonuç cümlelerinde “için, üzere, diye, amacıyla” kelimeleri kullanılır.

NOT

- ➔ Sebeb-sonuç cümlelerinde gerçekleşmiş ve gerçekleşen eyleme bağlı olarak sonuç ortaya çıkmıştır. Amaç-sonuç cümlelerinde ise eylemin gerçekleştirilme amacı bellidir ancak bu amaca ulaşıp ulaşılmadığı belli değildir.
- » Düzenli beslendiği için sağlığını koruyor. **sebeb** **sonuç**
- » Sağlığını korumak için düzenli besleniyor. **amaç** **sonuç**

Koşul (Şart) Cümleleri

- ➔ Yargının gerçekleşmesinin başka bir durumun yerine gelmesi şartına bağlı olduğu cümlelere **koşul (şart) cümleleri** denir.
- » Ailemden izin alabilirsem ben de geziye gideceğim. (Geziye gidebilmenin koşulu, aileden izin alabilmedir.)
koşul
- ➔ Yükleme sorulan “Şartı ne?” veya “Hangi şartla?” sorularıyla yargının şartı bulunur.
- » Yatırımlar arttıkça insanların refah seviyesi yükselecektir. (Hangi şartla insanların refah seviyesi artacaktır? ➔ Yatırımların artması)

Koşul cümlelerinde genellikle “-sa/-se” şart eki kullanılır. Bu ek bazen kullanılmayabilir.

1.
Etkinlik

Neden - Sonuç, Amaç - Sonuç, Koşul - Sonuç Cümleleri

Aşağıdaki cümleleri sebep-sonuç, amaç-sonuç veya koşul-sonuç durumuna göre örnekteki gibi alttaki ilgili alana numaralandırınız.

CÜMLELER

- 1 Seyit Onbaşı Çanakkale Cephesi'nde büyük başarı gösterdiği için Mustafa Kemal Atatürk tarafından ödüllendirilmiş.
- 2 Osmanlı kolordusu, kuşatmayı kırmak için harekete geçti.
- 3 Sağlam zeminlerde yapılaşmaya gidilmediğinden depremde büyük hasar oluştu.
- 4 Ulusal duygu gelişmezse dilin ulusal ve zengin olması mümkün değildir.
- 5 Doğduğum toprakları görmek için zorlu bir yolculuğu göze aldım.
- 6 Gideceğin menzile erken varmak istiyorsan zamanında yola çıkmalısın.
- 7 Mevsim şartlarına uygun giyinmediğim için hasta olmuştum.
- 8 Bu salgını hep beraber yenmek istiyorsak uzmanların bu konudaki uyarılarına dikkat etmeliyiz.
- 9 Binanın gösterişli ve sağlam olmasını istiyorsanız bunların da iyilerini, ustalarını bulmanız lazımdır.
- 10 Dedelerimiz bizlere iyi bir gelecek sağlamak için büyük fedakârlıklarda bulunmuşlar.
- 11 Gereksiz antibiyotik kullandığından dolayı vücudu büyük zarar görmüştü.
- 12 Benim sözlerimi dinlemezsen hep böyle yaya kalırsın.
- 13 İyi bir vatandaş olmak istiyorsan görevini en iyi şekilde yapmalısın.

ANLAM İLİŞKİSİ

Sebep-Sonuç

1

Amaç-Sonuç

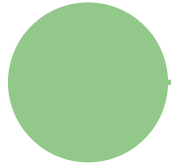
Koşul-Sonuç

BÖLÜM ZARFLAR (BELİRTEÇLER)

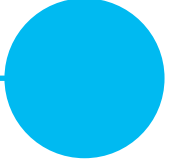
ZAMAN ZARFLARI

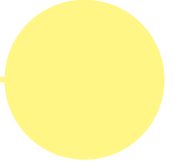
YER-YÖN ZARFLARI

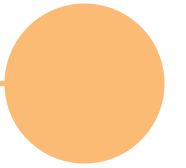
DURUM ZARFLARI

MİKTAR (AZLIK-ÇOKLUK)
ZARFLARI

SORU ZARFLARI

EDITÖR YAYINLARI

ZARFLAR (BELİRTEÇLER)

- ➔ Bir fiilin, sıfatın veya kendi türünden bir zarfın anlamını nitelik, zaman, yer, ölçü, soru kavramları bakımından etkileyen kelimelere **zarf (belirteç)** denir.
- » Müsabakanın son bölümüne zorla gönderildi. (Fiil, nitelik bakımından belirtilmiştir.)
- » Okullar haftaya tatil edilecekmiş. (Fiil, zaman kavramı bakımından belirtilmiştir.)
- » Akşamüzeri onlarla dışarı çıkmış. (Fiil, yer-yön kavramı bakımından belirtilmiştir.)
- » Çok büyük bir evde oturuyorlardı. (Sıfat, miktar bakımından belirtilmiştir.)
- » Bu mertebeye kadar nasıl çıkabildin? (Fiil, soru kavramı bakımından belirtilmiştir.)
- ➔ Zarflar görev ve anlamları bakımından beş grupta incelenebilir.

Zarflar (Belirteçler)

➔ Durum Zarfları

➔ Zaman Zarfları

➔ Miktar Zarfları

➔ Yer-Yön Zarfları

➔ Soru Zarfları

Durum Zarfları

- ➔ Durum ve tavır ifade eden zarflardır. Eylemin nasıl yapıldığını ve ne durumda olduğunu gösterir.
- ➔ Durum zarfları fiile sorulan "Nasıl?" veya "Neden?, Niçin?, Niye?" sorularına yanıt verir.
- » Elindeki gazeteyi buruşturup attı.
"Attı" eylemine "Nasıl?" sorusunu sorduğumuzda "buruşturup" cevabını aldığımız için bu sözcük durum zarfıdır.
- » Koşa koşa yanımıza geldi.
"Geldi" eylemine "Nasıl?" sorusunu sorduğumuzda "koşa koşa" cevabını aldığımız için bu söz grubu durum zarfıdır.
- » Arkadaşının yazdığı şiiri yavaşça okuyordu.
"Okuyordu" eylemine "Nasıl?" sorusunu sorduğumuzda "yavaşça" cevabını aldığımız için bu sözcük durum zarfıdır.

➔ Durum zarflarının fiile sorulan "Nasıl?" sorusunun cevabı olduğunu unutmamalıyız. İsimlere sorulan "Nasıl?" sorusunun cevabı zarf değildir, sıfattır.

- » Bir köşede sessiz sessiz oturuyordu.
zarf

"Nasıl?" sorusunu "oturmak" fiiline sorduğumuz için "sessiz sessiz" ikilemesi zarftır.

- » Küçücük evde altı kişi kalıyordu.
sıfat

"Nasıl?" sorusunu "ev" ismine sorduğumuz için "küçücük" sözcüğünün zarf olduğunu söyleyemeyiz.

Zaman Zarfları

- ➔ Fiilde bildirilen işin ne zaman yapıldığını ortaya koyan zarflardır. Bu zarflar fiillerin anlamını zaman bakımından tamamlar.
- ➔ Fiile sorulan "Ne zaman?" sorusuna cevap veren sözcük veya sözcük grupları zaman zarfıdır.
- » Ödevlerinin hepsini akşam yaptı.
Bu cümlede "yaptı" eylemine "Ne zaman?" sorusunu sorduğumuzda "akşam" cevabını aldığımız için bu sözcük zaman zarfıdır.
- » Ailenin bütün fertleri bayramlarda bir araya gelir.
Bu cümlede "bir araya gelir" yüklemine "Ne zaman?" sorusunu sorduğumuzda "bayramlarda" cevabını aldığımız için bu sözcük zaman zarfıdır.
- » Yaşadıklarını anlatırken gözleri doldu.
Bu cümlede "gözleri doldu" kalıplaşmış fiiline "Ne zaman?" sorusunu sorduğumuzda "yaşadıklarını anlatırken" cevabını aldığımız için bu ifade zaman zarfıdır.
- » Henüz hazırlıklar bitmedi.
Bu cümlede "bitmedi" fiiline "Ne zaman?" sorusunu sorduğumuzda "henüz" cevabını aldığımız için bu ifade zaman zarfıdır.
- » Ayda birkaç gün annesine uğrardı.
Bu cümlede "uğrardı" fiiline "Ne zaman?" sorusunu sorduğumuzda "ayda birkaç gün" cevabını aldığımız için bu ifade zaman zarfıdır.

1.

Etkinlik

Zarflar (Belirteçler)

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili zarfların çeşitlerini alttaki ilgili yerlere numaralandırınız.

CÜMLELER

- 1 Bir zamanlar köyün birinde yaşlı ve bilge bir adam yaşarmış.
- 2 Günün birinde bilge adamın yanına bir çiftçi gitmiş ve telaşlı bir şekilde sormuş.
- 3 Öküzünün ölmüş olmasından daha kötü ne olabilirmiş ki? Bilge adam bunu nasıl göremezmiş?
- 4 Ertesi gün ise çiftliğin civarında başıboş dolaşan genç ve güçlü bir at görünmüş.
- 5 Birkaç gün sonra çiftçinin oğlu attan düşerek bacağını kırmış.
- 6 Çiftçi, oğlu bu hâldeyken kendisine hasatta yardımcı olamayacağı için çok üzülmüş.
- 7 Ancak ne kadar bağıırırsak bağııralım kimi zaman sesimizi duyuramayız.
- 8 Biz aşağı inerken onlar yukarı çıkıyorlarmış.
- 9 Fakat bilge adam, sakince çiftçiye bakmış.
- 10 Hayata beraber başladığımız dostlarla da yollar ayrıldı bir bir.
- 11 Bu eşyalar yukarı çıkarılırken yukarıdakiler de aşağı inecek.
- 12 Edison başta olmak üzere herkes bu deneme yanılmalarından çok yorulmuştu.
- 13 Aradığınız yaşlı adamla torunu nehre doğru gidiyorlardı.
- 14 Bir söylentiye göre dört tavuk, bir kartal yuvasından gizlice bir yumurta almış.
- 15 Şimdi çiftliğimde olsaydım keyifle kahvemi yudumluyordum.

ZARF ÇEŞİTLERİ

Zaman zarfı

1.

Durum zarfı

Soru zarfı

Miktar zarfı

Yer-yön zarfı

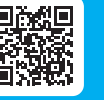
1. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız. (6x2=12 puan)

Güneş kaybolup yıldızlar görününce karanlık gökyüzünde ortalığı büyük bir heyecan kapladı. Herkeste bir hareketlilik, bir telaş başlamıştı. Annem gelen misafirleri karşılıyor, evimizin bahçesinde hazırlanan masalara yerleştiriyordu. Kardeşim; pelerinli, asalı, simli kıyafetiyle oradan oraya sevinçle karışık heyecan içinde koşturuyordu.

- a. Metnin Başlığı (Misafirler – Kardeşimin Sünneti – Annem) → (2 Puan)
- b. Metnin Konusu → (2 Puan)
- c. Kişiler → (2 Puan)
- d. Mekân → (2 Puan)
- e. Zaman → (2 Puan)
- f. Anlatıcı → (2 Puan)

2. Aşağıdaki cümlelerde büyük harflerin yazımı ile ilgili yapılan yanlışları bulup nedenini ilgili boşluğa açıklayınız. (5x2=10 puan)

Cümle	Yazım Yanlışının Nedeni
Akşam kaymakam Erol Bey de gelecek.
Bizi gören tarçın havlamaya başladı.
Biz dünyadan ayrı yaşarken Dünya değişmiş.
Teknolojide batı medeniyetini örnek almalıyız.
Ağrı dağı, görmek istediğim güzelliklerdendir.

1. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız. (5x3=9 puan)

Başkalarının bakış açılarını, sözlerini ve kanılarını anladığımız zaman birçok güzel şey olmaya başlar. Öncelikle, çoğu kez yeni bir şey öğrenmiş olursunuz ve ufkunuz genişler. Sonra karşınızdaki kimse sizin onu dinlediğinizi fark edince bunu takdir edecek ve size çok daha fazla saygı gösterecektir.

- a. Metnin ana fikri →
- b. Metnin konusu →
- c. Başlık (Karşınızdakini Anlamak – Bencillik – Sevgi) →

2. İstanbul; Türklerin eline geçtikten sonra, Osmanlı medeniyeti Avrupa'nın kültür merkezleriyle yakın ilişkiye girdi. Bu durum etkileşimle sonuçlandı. Osmanlı kültürüne ait pek çok ürün Avrupalı asilzadelerin saraylarına ulaştı. Bazen de özel siparişe halk üretti. Sonraki yıllarda Batılı sanatçılar, bu eserleri taklit ederek çini ve metal eşya yaptılar. Değişik kumaşlar dokudular. Osmanlıda teknolojik gelişmeler de bu yolla hız kazandı. Avrupa karşıtlığı düşünceler artık solmuştu.

Bu parçadaki cümlelerde geçen fiilleri anlam özelliklerine (iş–durum–oluş) göre karşılıklarına yazınız.

(8x2=16 puan)

Anlamlarına göre fiil sayısı

İş (Kılış) Fiilleri	Durum Fiilleri	Oluş Fiilleri
.....
.....
.....

BÖLÜM

PARÇADA ANLAM - 1

ANA DÜŞÜNCE (ANA FİKİR)

BAŞLIK

PARÇA OLUŞTURMA

ANLATIM BİÇİMLERİ

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME
YOLLARI

KONU

ANA DUYGU

YARDIMCI DÜŞÜNCE

PARÇA TAMAMLAMA

DUYULARDAN
YARARLANMA

KONU

⇒ Konu; bir paragrafta ele alınan düşünce, olay ya da durumdur. Bir başka ifadeyle üzerine söz söylenen, hakkında konuşulan her türlü olay, durum ya da nesne paragrafın konusunu ortaya koyar.

» Sinemamız, öteki ülkelere göre çok geridir. Bu geriliğin birçok nedeni vardır. Bunların başında Türk sinemasının, sinema kültür ve anlayışından yoksun kişilerin elinde bulunması gelir. Kendi hayatımızı yansıtan özgün senaryo hemen hemen yok gibidir. Yapımcılar belirli kalıplar içinde, bazen senaryosuz da çalışırlar, belli oyuncularını tercih ederler. Müzik ve dans, gelişigüzel kullanılır.

Bu parçada "Türk sinemasının öteki ülkelere göre geri kalma sebepleri" anlatılmıştır. Parçada üzerine söz söylenen bu durum paragrafın konusudur.

Konuyu Bulduran Sorular

- ⇒ Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?
- ⇒ Bu parçada üzerine söylenen olay / durum nedir?
- ⇒ Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?
- ⇒ Bu parçada hangisi üzerinde durulmaktadır?

ANA DÜŞÜNCE (ANA FİKİR)

⇒ Paragrafta yazarın vermek istediği mesaj, paragrafın yazılma amacı, okura kazandırılmak istenen temel düşünce paragrafın ana düşüncesini ortaya koyar.

⇒ Her paragrafta mutlaka bir ana fikir vardır. Ana düşünce; giriş, gelişme ya da sonuç bölümünde açıkça verilebilir. Bazen de parçanın tamamına yayılmış halde verilir.

⇒ Parçanın ana düşüncesi bulunurken;

- ⇒ Parçanın hangi konuda yazıldığı bulunmalı,
- ⇒ Parçanın yazılış amacı sorgulanmalı,
- ⇒ Parçadaki bağlayıcı öğelere dikkat edilmeli,
- ⇒ Parçanın ana düşüncesinin genellikle parçanın giriş ya da sonuç kısmında verildiği unutulmamalıdır.

» İnsan çoğu zaman dili, kendi egemenliği altında düşüncelerini taşıyan bir araç olarak kabullenir. Dil ile arasındaki ilişkide etkin olan tarafın kendisi olduğunu varsayar. Oysa dil, insanın düşünme biçimini ve düşünce dünyasını biçimlendirip belirler. Artık gerçek olduğu gibi değil, dilin onu bize ulaştırdığı gibidir.

Bu metnin ana düşüncesi metnin geneline yayılmıştır. Yani "İnsan dili değil, dil insanı yönlendirir." ifadesi ana düşüncedir.

Ana Fikri Bulduran Sorular

- ⇒ Parçada asıl anlatılmak istenen nedir?
- ⇒ Parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?
- ⇒ Parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı nedir?
- ⇒ Paragrafta savunulan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

ANA DUYGU

⇒ Yazılış amacı okura bir duyguyu hissettirmek olan şiir metinlerinde şairin öne çıkarmak istediği duyguya **ana duygu** denir. Her şiirde yalnızca bir ana duygu vardır.

» Bilmezler yalnız yaşamayanlar
Nasıl korku verir sessizlik insana
İnsan nasıl konuşur kendisiyle
Nasıl koşar aynalara
Bir cana hasret
Bilmezler.

» Nasıl yar diyeyim ben böyle yare
Mecnun edip çöle saldıktan sonra
Alemin başında bülbüller öter
Giden benim gülüm solduktan sonra

Bu şiirde şairin asıl hissettirmek istediği duygu "yalnızlık"tır.

Bu şiirin ana duygusu "sitem"dir.

Ana duygu;

Özlem, sevgi,
yalnızlık, sitem,
üzüntü, sevinç,
karamsarlık vb.
sözcüklerle ifade edilir.

1.

Etkinlik

Ana Düşünce, Ana Duygu

Aşağıdaki metinlerin içeriğinden hareketle kutucuklarda yer alan ana düşünce ve ana duygulardan en uygun olanları ilgili metnin altındaki boşluğa yazınız.

Başarısız olunan işlerde pes etmesini de bilmek gerekir.	İnsanları dış görünüşüyle değerlendirmek yanlıştır.	İnsanları tanımak çok zordur.	Her başarısız deneme başarıya bir adım daha yaklaştırmaktadır.
Özlem	Ayrılık acısı	Yaşama sevinci	Doğa sevgisi

Thomas Edison başta olmak üzere herkes bu deneme yanılmalarından çok yorulmuştu. Bine yakın farklı madde denenmiş ama istenilen sonuç alınamamıştı...

Edison'un asistanı, herkesin çok yıprandığına ve bu işe daha fazla devam etmenin bir anlamı olmadığına inanıyordu. "Artık bu işten vazgeçsek!" dedi. "Bine yakın deneme yaptık ama sonuç başarısız oldu..."

Edison ise tüm yorgunluğuna rağmen tarihe geçecek bir yanıt verdi:

"Ne demek hiçbir netice alamadık! Öyle şey olur mu? Bin ayrı madde denedik ve bin tane yanlış maddenin hangileri olduğunu öğrendik!"

1

Bazı insanlar vardır görüntüde hiçbir şey algısı uyan-dırır ama yarım saatlik sohbet sonunda çok şey olduk-ları inancını yıkılmaz şekilde oluştururlar.

O sade, iddiasız görüntünün altında gizlenen ne ka-dar derin düşünceleri, görmüş geçirmişlikleri imbiklen-miş tecrübeleri, yunmuş yıkanmış arınmış edinimleri fark edince kapkara kömürün içine saklanmış pırıltılı, ışıklı, eşsiz bir elmas bulmuş gibi oluruz.

Bu tür bir buluş, bulanı sevindirmesinin yanı sıra, dış görüntünün yanıltıcı olabileceğini de öğretmiştir bize hoş bir sürprizle. Her insan bir dünyadır, her dünyanın atmosferi farklıdır, diye düşünmeye başlamışızdır.

2

Bu akşam ne garip sözcük
Sanki ilk duydum, yadırgıyorum:
Akşam. Bilmem bulur muyum
Yollara baksam?
Söner yangın birazdan
Yatıştır özlem.
Bir gün karşılaşırsız
Bir gün, bir yarım akşam.

3

Yaşamak güzeldir,
Yanında sevdiğin olunca;
İnsan sevinir,
Sabah güneş doğunca.
Yaşamı sev ki
Dünya yüzüne gülsün,
Sevincini göster ki
Kıskananlar üzölsün.

4

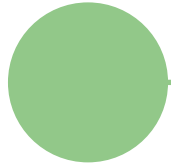

BÖLÜM PARÇADA ANLAM - 2

ANLATICI

- Birinci Kişi Ağzıyla Anlatım
- Üçüncü Kişi Ağzıyla Anlatım

METNİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ

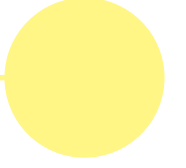
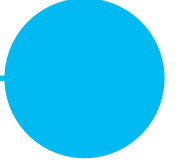

HİKÂYE UNSURLARI

- Olay
- Kişiler (Varlık Kadrosu)
- Yer (Mekân)
- Zaman

METİN KARŞILAŞTIRMA

EDITÖR YAYINLARI

HİKÂYE UNSURLARI

⇒ Yaşanmış ya da yaşanabilecek olayların bir kurguyla anlatıldığı metin türüne **hikâye** denir. Hikâyeler olay, kişi, zaman ve mekân unsurları çevresinde oluşur.

Olay

- ⇒ Hikâyede kahramanın başından geçen olay ya da durumdur.
- ⇒ Hikâyedeki olay; Elif'in parkta Zeynep'le karşılaşması, onunla okulla ilgili hayaller kurmasıdır.

Kişi (Varlık Kadrosu)

- ⇒ Hikâyedeki olayı yaşayan kişi ya da varlıktır. Varlık kadrosunda hayvanlar, bitkiler, nesnelere olabilir.
- ⇒ Bu hikâyedeki kişiler Elif ve Zeynep'tir.

» Elif, güneşli bir eylül günü evde oturmak istememiş, evlerinin iki sokak aşağısındaki parka oyun oynamaya gelmişti. Parkta komşularının, kendinden bir yaş büyük kızı Zeynep'le karşılaştı. Sohbet ederlerken Zeynep, haftaya okula başlayacağını söyledi. Çok sevinçliydi. Elif de çok istiyordu okula gitmeyi. Bu yüzden onun için de heyecan kapladı. Oyunu unutup okulda yapacaklarının, yaşayacaklarının hayalini kurdular.

Zaman

- ⇒ Olayların başlangıcı ile bitişi arasında geçen süredir. Zaman "yıl, ay, hafta, gün, an" olabilir.
- ⇒ Bu hikâyedeki zaman, güneşli bir eylül günüdür.

Mekân

- ⇒ Olayın gerçekleştiği yerdir.
- ⇒ Bu hikâyedeki mekân, Elif'in evinin iki sokak aşağısındaki parktır.

⇒ Hikâye unsurları, hikâye edici metinlerin hepsinde vardır. Bu unsurlar yalnızca hikâye türüne özgü değildir.

ANLATICI

⇒ Hikâye edici metinlerde, gerçekleşen olay veya durumları okura aktaran unsura **anlatıcı** denir. Hikâye edici metinlerde iki anlatıcıdan bahsedilir.

Birinci Kişi Ağzıyla Anlatım

- ⇒ Birinci kişili anlatımlarda yazarın seçtiği anlatıcı aynı zamanda metnin kahramanıdır.
- ⇒ Anlatıcı yaşadığı veya tanık olduğu bir olayı anlatır. Bu tür anlatımlarda iki şahsa ait ekler kullanılır:
 - ⇒ Birinci tekil şahıs (**Ben**) ⇒ (-m)
 - ⇒ Birinci çoğul şahıs (**Biz**) ⇒ (-k)
- » "Geçen gün yol kenarındaki yeşilliklere basmaya kıyamayarak yola çıkmışım. Konstantin Efendi'nin günlerinden bir gündü. Gökte hiç kuş gözüküyordu. Evden çıkarken isketemin kafesine bir incir yapıştırdım."

Üçüncü Kişi Ağzıyla Anlatım

- ⇒ Üçüncü kişili anlatımda yazarın seçtiği anlatıcı metnin dışındadır.
- ⇒ Anlatıcı gördüklerini veya duyduklarını anlatır. Bu tür anlatımlarda iki şahsın ekleri kullanılır:
 - ⇒ Üçüncü tekil şahıs (**O**) ⇒ eki yoktur.
 - ⇒ Üçüncü çoğul şahıs (**Onlar**) ⇒ (-lar/-ler)
- » "Gülbahar, Ahmed'i Küp Gölü'nde yitirdi. O gün bugündür Küp Gölü'nün orasından geçenler, gölün kıyısına oturmuş, kara, ışık gibi akan uzun saçlarını sırtına sermiş, başı iki eli arasında gözlerini son mavi suya dökmüş Gülbahar'ı görürler."

1.

Etkinlik

Hikâye Unsurları

Aşağıda yer alan hikâyenin unsurlarını altlarındaki kutucuğa yazınız.

Dağda keçilerini otlatan bir çoban, öğle sıcağında, bir ağacın altında uyuyakalmış. Uyandığında keçilerin otladığı yerde bulunmadığını görmüş. Aramış, aramış, keçilerini bir türlü bulamamış. Kendi kendine, “Şimdi keçilerin sahibine ne söyleyeceğim? Ağa beni döve döve öldürür, koca sürü nereye kaybolur?” demiş. Çoban, sağa sola koştururken, “Çobanlık görevimi yapamadım, keçileri kaçırdım.” diye yakınmış. Önüne gelene, “Keçileri kaçırdım, şimdi ben ne yapacağım?” diye sormaya ve anlamlı anlamsız konuşmaya başlamış. Köylüler de merak edip keçileri aramaya başlamışlar.

Bu arada suları içip serinleyen keçiler, mağaradan çıkmış, çobanın bıraktığı yerde otlamaya başlamışlar. Köylüler sürüyü yerinde bulunca şaşırılmış ve keçileri tek tek saymışlar. Ortada bir durum olmadığını gören köylüler, çobanın aklını oynattığına hükmetmişler.

OLAY

KİŞİLER

YER (MEKÂN)

ZAMAN

2.

Etkinlik

Hikâye Unsurları

Aşağıda yer alan hikâyenin unsurlarını yandaki noktalı yerlere yazınız.

Koroğlu, yaz mevsiminin ilk gününde atını çaldırılmış. Değerli ve akıllı bir hayvan olan atını aramak için diyar diyar dolaştıktan sonra, İstanbul'da satılık hayvanlar arasında kendi atını bulmuş. onu tanımayan satıcıya müşteri gibi görünmüş. Önce şöyle bir binip deneyeceğini, sonra satın alacağını söyleyerek ata atlamış, hayvan da sahibini tanıdığından, atı mahmuzlamasıyla şimşek gibi fırlayıp kaybolmuş. Kıyıya varınca da sala fazla para verip Üsküdar'a çektirmiş. Öfkesinden küplere binip izlemeye yeltenen at cambazına, kalabalıktan biri seslenmiş: Beyhude çabalama atı alan Üsküdar'ı geçti. O adam Koroğlunun kendisi idi.

Olay:

Kişiler:

Mekân (Yer):

Zaman:

BÖLÜM YAZIM KURALLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI

DE, Kİ VE Mİ'NİN YAZIMI

- Ek Olan “-de” ve Bağlaç Olan “de”nin Yazımı
- Ek Olan “-ki” ve Bağlaç Olan “ki”nin Yazımı
- “Mi”nin Yazımı

SAYILARIN YAZIMI

KISALTMALARIN YAZIMI

BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI

- Bitişik Yazılan Birleşik Sözcükler
- Ayrı Yazılan Birleşik Sözcükler

YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER/SÖZ GRUPLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI

⇒ Cümleler büyük harfle başlar.

» Okulumuza yeni bir spor salonu yapıldı.

» Futbol oynamayı çok seviyordum.

UYARI: Cümle içinde tırnak veya ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işareti konur.

» Dostoyevski "Anlamdan çok, hayatı sevmeliyiz." diyor.

» Hilmi Bey entelektüel (Entelektüel sözcüğünü de davranışından dolayı kullanıyorum.) bir yapıya sahiptir.

UYARI: İki noktadan sonra cümle ve özel ad niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bunlar büyük harfle başlamaz.

» Şiirlerde en çok kullanılan temalar şunlardır: aşk, yalnızlık, sevgi, mutluluk, ölüm, gurbet, arkadaşlık, hüzn...

⇒ Özel adlar büyük harfle başlar.

⇒ Kişi ad ve soyadları, takma adlar büyük harfle başlar.

» Mustafa Kemal Atatürk, Orhan Veli, Vilhelm Thomsen, Kirpi (Refik Halit Karay), Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman)...

⇒ Kişi adlarından önce veya sonra gelen saygı sözleri, ünvanlar, lakaplar, meslekler, rütbe adları büyük harfle başlar.

» Fatih Bey, Yüzbaşı Sencer Bey, Doktor Sedat, Muhtar Sait, Topal Ali...

⇒ Akrabalık bildiren adlar, lakap veya ünvan değeri kazandığında büyük harfle başlar. Akrabalık anlamını koruduğunda küçük harfle yazılır.

» Nesrin Bacı bizim de falımıza bakiver. (lakap)

» Süleyman amcam bize de uğrayacakmış. (akrabalık)

» Emine Ana bu ülkenin önemli bir değeridir. (lakap)

» Hasret halam evi satın almış mı? (akrabalık)

⇒ Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya ünvan sözleri büyük harfle başlar.

» Şehrimize gelen turistleri Vali makamına davet etti.

⇒ Saygı sözlerinden sonra gelen makam, mevki, ünvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar.

» Sayın Bakan, Sayın Vali, Sayın Rektör...

⇒ Millet, dil, devlet adları ve hayvanlara verilen adlar büyük harfle başlar.

» Türk, Rus, Arap; Türkçe, Farsça, Rusça; Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti; Fino, Maviş, Pamuk...

⇒ Kıta, bölge, ülke, il, ilçe, semt, köy, mahalle, cadde, bulvar, sokak gibi yer adları büyük harfle başlar.

» Afrika, Avrupa; Marmara Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi; Almanya, İngiltere; İzmir, Çanakkale, Sivas; Akçaköy, Beşiktaş; Kazlıçeşme, Kandilli; Akbulut, Kумыazi; Çamur Mahallesi; Baharat Caddesi; Asmalı Bulvarı; Bahtiyar Sokak...

UYARI: Özel ada dahil olmayıp tamlama kuran il, ilçe, bucak, köy, belde gibi sözler küçük harfle başlar.

» Malatya ili, Alacakaya ilçesi, Akdoğanlar köyü, Uzungöl beldesi...

⇒ Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren isimler büyük harfle başlar.

» Marmara Denizi, Süphan Dağı, Dicle Nehri, Tuz Gölü, Belen Geçidi, İstanbul Boğazı...

⇒ Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde "doğu" ve "batı" sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır. Bu sözler yön bildirdiğinde küçük yazılır.

» Türkiye'nin batısındaki bu yaşam tarzı, kültürümüze Batı'dan geçmiş bir yozlaşmanın sonucudur.

1.
Etkinlik

Yazım Kuralları (Büyük Harflerin Kullanımı)

Aşağıda verilen büyük harflerin yazımıyla ilgili kuralların başındaki harfleri ilgili cümlelerin altına, bu kuralları örneklendiren sözcükleri de üstüne örnekteki gibi yazınız. (Bir kuralın birden fazla örneği olabilir.)

1. *Sayın Bakan*

Okulumuzu ziyaret edecekler arasında Sayın Bakan da bulunacaktır.

2.

Dünya ve Mars birer gezegen iken Güneş ve Kutup Yıldızı da birer yıldızdır.

3.

Aşı zamanı geldiği için kedim Tekir'i veterinere götürdüm.

14.

Harput Kalesi, Elazığ ili sınırları içerisinde bulunur.

a. Kişi adlarından önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.

b. Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya ünvan sözleri büyük harfle başlar.

c. Saygı bildiren sözlerden sonra gelen makam, mevki, ünvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar.

d. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.

e. Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar.

f. Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar.

g. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar.

h. Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar.

i. Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar.

j. Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

k. Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin her kelimesi büyük harfle başlar.

4.

Ömer Seyfettin'in Pembe İncili Kaftan hikâyesini okudum.

13.

Ankara'dan gelen heyet Kaymakam'ı makamında ziyaret etti.

5.

Dışişlerimiz Alman ve İngiliz turistlere vize serbestiyeti tanıdı.

12.

Hristiyanlar, Katolikler ve Protestanlar olarak ayrılmıştır.

6.

Türk Dil Kurumu, önemli çalışmalara imza attı.

11.

23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır.

7.

Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" romanının başkahramanı Feride bir öğretmendir.

10.

Karadeniz turumuzda Trabzon'un Maçka ilçesindeki Sümela Manastırını gezdik.

8.

Önümüzdeki yaz, Japonca kursuna gideceğim.

9.

Mustafa Kemal Paşa, Seyit Onbaşı'yı huzuruna çağırır.

BÖLÜM

ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

YANLIŞ ANLAMDA
SÖZCÜK KULLANIMI

DEYİMLERİN YANLIŞ
ANLAMDA KULLANIMI

SIRALAMA VE MANTIK
HATALARI

GEREKSSİZ SÖZCÜK
KULLANIMI

SÖZCÜĞÜN YANLIŞ
YERDE KULLANIMI

ANLAM BELİRSİZLİĞİ

ANLAMCA ÇELİŞEN
SÖZCÜKLERİN BİR
ARADA KULLANILMASI

ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI

Gereksiz Sözcük Kullanımı

- Aynı anlama gelen, aynı görevi karşılayan ek, sözcük veya sözcük gruplarının cümlede birlikte kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğudur.
- Bu tür cümlelerde aynı anlama gelen sözlerden biri çıkarıldığında cümlenin anlamında daralma ya da bozulma olmaz.

Cümle	Anlatım Bozukluğunun Nedeni	Doğru Kullanımı
» Bu yol yaya yürümele bitmez.	“Yaya” yürüyerek giden kimse anlamında olduğundan “yürümele” ifadesiyle birlikte kullanılmaz.	⇒ Bu yol yürümele bitmez.
» Dün ikisi karşılıklı tartıştı.	“Tartışmak” eylemi karşılıklı olarak yapıldığı için “karşılıklı” ifadesiyle birlikte kullanılmaz.	⇒ Dün ikisi tartıştı
» Geçmişteki anılarımla yola çıkarak bu öyküleri yazdım.	“Anı” geçmişte yaşanmış olduğundan “geçmişteki” ifadesiyle birlikte kullanılmaz.	⇒ Anılarımdan yola çıkarak bu öyküleri yazdım.

Yanlış Anlamda Sözcük Kullanımı

- Yazılış ve okunuşu benzer sözcüklerle yakın anlamlı sözcüklerin anlamının karıştırılması anlatım bozukluğuna neden olur.
- Bu tür anlatım bozukluklarını sözcüklerin anlamını iyi bilerek önleyebilir ve yanlış anlamda kullanılmış sözcük yerine doğrusunu yazarak düzeltebiliriz.

Cümle	Anlatım Bozukluğunun Nedeni	Doğru Kullanımı
» Çantanın ücretini soracaktık.	Ücret: Bir hizmet karşılığında alınan para. Fiyat: Bir nesnenin parasal karşılığı. Buna göre çantanın fiyatı olur.	⇒ Çantanın fiyatını soracaktık.
» Sınavı kaybetme şansım yüksek diye iş arıyorum.	“Şans” ve “ihtimal” kelimeleri bir olayın olabilirliği anlamına gelirken şans daha çok olumlu anlam bildirir. Bu nedenle bu cümlede kullanımı uygun değildir.	⇒ Sınavı kaybetme ihtimalim yüksek diye iş arıyorum.

Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanımı

- Nitelikli bir anlatımda, cümlenin anlatmak istediği düşünce açık bir şekilde ifade edilmeli, sözcükler yerli yerinde kullanılmalıdır. Söz diziminde uyulması gereken en önemli kural, sözcüklerin yapısal ve anlamsal yönden bir çırpıda anlaşılabilir şekilde sıralanmasıdır. Yerinde kullanılmayan bir söz, cümlenin anlamını değiştirebilir.

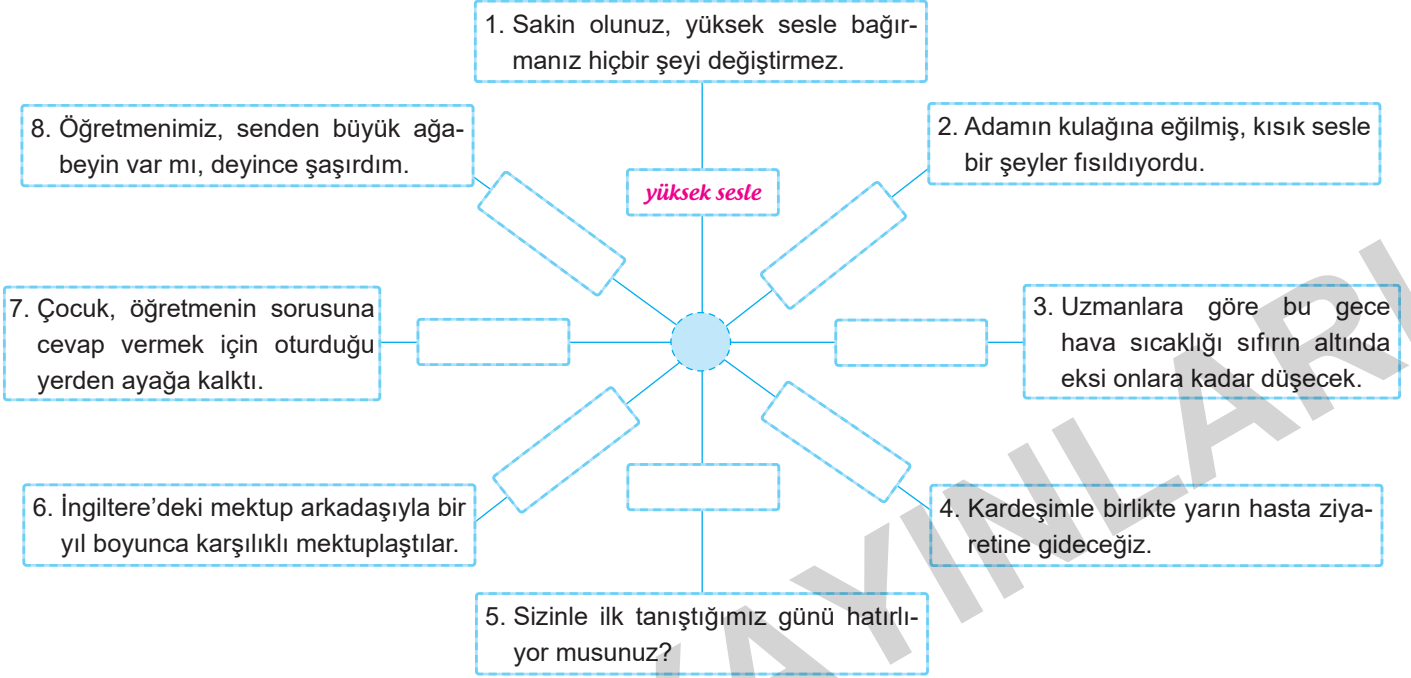
Cümle	Anlatılmak İstenen	Nasıl Düzeltilebilir?
» Haberlerde tekrar tekrar yıkılan köprüleri izledim.	Köprüler tekrar tekrar yıkılmıştır. (Yanlış) Yıkılan köprü görüntüleri tekrar tekrar izlenmiştir. (Doğru)	⇒ Bu anlam karışıklığının giderilmesi için “tekrar tekrar” ikilemesi “izledim” kelimesinin önüne getirilmelidir.
» Bütün gün bomboş evde oturdum.	Evde hiç eşya yoktur, ev boştur. (Yanlış) Kişi evde hiçbir şey yapmadan oturmuştur. (Doğru)	⇒ Anlam karışıklığının giderilmesi için “bomboş” sözcüğü “evde” sözcüğünden sonra gelmelidir.

Gereksiz Sözcük Kullanımı

1.
Etkinlik

Aşağıdaki kavram haritasında verilen cümlelerde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Buna göre cümlede gereksiz kullanılmış olan sözcüğü bularak ilgili boşluğa örnekteki gibi yazınız.

Yanlış Anlamda Sözcük Kullanımı

2.
Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcükler, cümlenin anlamıyla uyum sağlamadığı için anlatım bozukluğuna neden olmuştur. Bu anlatım bozukluğunu düzeltmek için sözcüğün yerine kullanılabilecek uygun bir sözcüğü yandaki noktalı yerlere örnekteki gibi yazınız.

1 Yolların buzlu olması maalesef kaza yapmamı sağladı.

neden oldu

2 Baharın gelmesiyle beraber babamın getirdiği fidanları bahçemize ektik.3 Bu vitrinde sergilenen kıyafetlerin ücreti ne kadardır?4 Gezide çekilen resimlerin hiçbiri iyi çıkmamıştı.5 Fatih Sultan Mehmet 29 Mayıs 1453 yılında yılında İstanbul'u fethetmiştir.6 Uzun zamandır tıraş olmayan çocuğun saçları bir hayli büyümüştü.7 Elindeki kravatı ben giyebilir miyim?8 Seçimlerde iki aday da arkadaşım olunca oylamada çekingen davrandım.

1. İki saattir annemi bekliyordum. Akşam olmak üzereydi. Adalar İskelesi'nde benim gibi birilerini bekleyen kaç kişi vardı acaba? Ben böyle düşünürken birden bir ses duydum arkamda.

Bu metnin hikâye unsurlarını aşağıya yazınız. (10 puan)

a. Olay (4 p)	b. Kişiler (2 p)	c. Yer (2 p)	d. Zaman (2 p)

2. Aşağıdaki cümlelerin karşısına tabloda verilen anlam özelliklerinden ilgili olanları yazınız. (5x2=10 puan)

Neden-sonuç cümlesi	Amaç-sonuç cümlesi	Koşul-sonuç cümlesi	Öznel cümle	Nesnel cümle	Karşılaştırma cümlesi
---------------------	--------------------	---------------------	-------------	--------------	-----------------------

- a) Düzenli ve planlı çalışırsan tüm sınavları kazanırsın. (.....)
- b) Annesinin sözünü dinlemediği için pişman oldu. (.....)
- c) Eğlenmek için arkadaşlarla güzel bir yere pikniğe gittik. (.....)
- d) Ben de çocukluğumda senin gibi yaramazmışım. (.....)
- e) Zeynep teyzemler, dün akşam bize geldi. (.....)

3. Şöyle derdi bir büyüğümüz () "Bağışlamak büyüklüğün şanıdır ()" Dahası herkesi bağışlamak () bir an olsun insan üstülük sınavında bulunmak değildir ()

Bu metinde yay ayraç içinde verilen yerlere uygun noktalama işaretlerini koyunuz ve alttaki boşluğa da yazımı yanlış olan sözcüklerin doğrusunu yazınız. (10 puan)

.....

.....

1. Bu metnin anlatımında kullanılan anlatım biçimi ve düşünceyi geliştirme yollarını yazınız. (2x5=10)

Tanzimat Dönemi'nin ünlü şairi Şinasi "İnsan aklının en güzel icadı, yazıdır." der. İnsanoğlu aklını kullanarak birçok buluşa imza atmış, bunlar sayesinde dünyayı daha yaşanabilir kılmıştır. Ama bunlar arasında en önemlisi hiç şüphesiz yazıdır.

Anlatım Biçimi	Düşünceyi Geliştirme Yolları
.....
.....

2. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan noktalı virgüllerin kullanım alanlarını altlarına yazınız. (3x3=9 puan)

a. Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.

.....

b. Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.

.....

c. Yeni komşumuz; güleryüzlü, neşeli, yardımsever görünüyordu.

.....

3. Aşağıdaki tabloda verilen basit sözcükleri türemiş ve birleşik hâle getirerek karşlarına birer örnek yazınız. (10x1=10 puan)

Basit	Türemiş	Birleşik
Taş
Lokum
Bal
Hava
Su

1. Zavallı çocuğun elleri üşüyordu. Ama yüreği sınımsızdı. Üşüdüğünü içinden geçirmekle yetiniyordu. Küçük Ahmet o günlerde büyük bir maddi sıkıntı içindeydi. Ankara'nın soğukunda Kızılay Meydanı'nda ceketle gezerdi. Paltosu yoktu. Ocak ayının bu son gününün sabahında arkadaşının paltosunu ödünç olarak giyinmişti.

Bu hikâyenin aşağıda istenen yapı unsurlarını ilgili kısımlara yazınız. (5x2=10 puan)

Olay
Yer (mekân)
Zaman
Kişiler
Anlatıcı

2. Aşağıdaki cümlelerde anlam kayması olan altı çizili fiillerin biçimsel ve anlamsal özelliklerini ilgili yerlere yazınız. (5x3=15 puan)

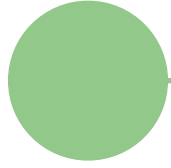
	Biçim	Anlam
Her durakta ona <u>rastlıyorum</u>
Annem, bu habere çok <u>sevinir</u>
Akşamları bizi görmeden <u>gitmiyor</u>
Seneye ben seninle <u>ilgilenirim</u>
Yazar, dün okurlarının karşısına <u>çıkıyor</u>

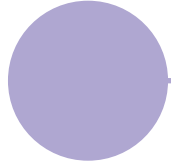
BÖLÜM NOKTALAMA İŞARETLERİ

VİRGÜL (,)

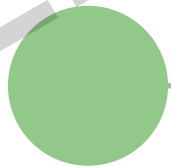
NOKTALI VİRGÜL (;)

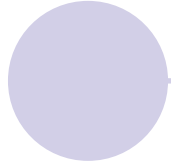
ÜNLEM İŞARETİ (!)

KISA ÇİZGİ (-)

TIRNAK İŞARETİ (“ ”)

EĞİK ÇİZGİ (/)

NOKTA (.)

SORU İŞARETİ (?)

İKİ NOKTA (:)

ÜÇ NOKTA (...)

KONUŞMA ÇİZGİSİ (—)

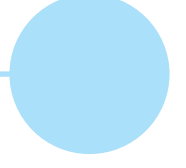
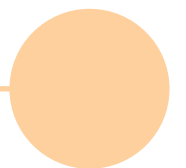
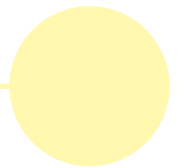
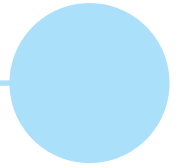
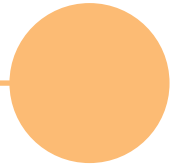
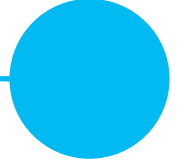

KESME İŞARETİ (')

YAY AYRAÇ ()

KÖŞELİ AYRAÇ []

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Nokta (.)

- ➔ Tamamlanmış cümlelerin sonunda kullanılır.
- » Cep telefonu ile uzun süre konuşmak, bazı sağlık sorunlarına neden olabilir.
- » Kariyerine üniversitede devam etmek istiyordu.
- ➔ Bazı kısaltmaların sonunda kullanılır.
- » Doç. Dr. (Doçent Doktor), Mah. (Mahalle)
- ➔ Sayılardan sonra sıra bildirmek için kullanılır.
- » 5. (beşinci), IV. Murat (Dördüncü Murat)
- ➔ Tarihlerin yazımında gün ve ayı gösteren sayılardan sonra kullanılır.
- » 14.04.1998 » 27.09.1957 » 13.03.2010
- ➔ Saat ve dakika gösteren sayıların arasına konur.
- » 22.57 (Doğru) ➔ 22:57 (Yanlış)
- » 14.30 (Doğru) ➔ 14:30 (Yanlış)
- ➔ Arka arkaya sıralandıkları için virgülle ya da kısa çizgiyle ayrılan sayılarda yalnızca sonuncu sayıdan sonra nokta konur.
- » 1, 2, 3 ve 4. sorular verilen grafik yorumlanarak cevaplanacaktır.

➔ Metin içinde “-ınca/-ince” anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan “mı/mi” ekinden sonra virgül konmaz.

» O gülmedi mi kendimi kötü hissediyorum. (gülmeyince)

➔ Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan “da/de” bağlacından sonra virgül konmaz.

» Bunu alsan da almasan da bir şey fark etmez.

➔ Tekrarlı bağlaçlardan (hem ... hem, ya ... ya vb.) önce ve sonra virgül konmaz.

» Ya bu deveyi güdersin, ya bu diyardan güdersin. (Yanlış)
Ya bu deveyi güdersin ya bu diyardan güdersin. (Doğru)

➔ Şart ekinden sonra virgül kullanılmaz.

» Bugün de aramazsa, onunla bir daha görüşmem! (Yanlış)
Bugün de aramazsa onunla bir daha görüşmem! (Doğru)

Virgül (,)

- ➔ Birbiri ardınca sıralanan sözcük veya sözcük gruplarının arasında kullanılır.
- » Evini, arabasını, yatağını satmıştı.
- » En iyi dostum, en sevdiğim, tek güvendiğim kişiydi.
- ➔ Birbiri ardınca sıralanmış cümlelerin arasında kullanılır.
- » Elimi tuttu, yüreğine götürdü, yüzüme baktı.
1. cümle 2. cümle 3. cümle
- ➔ Cümledeki ara söz veya ara cümlelerin başında ve sonunda kullanılır.
- » Ali, çocukluk arkadaşım, arabasıyla kaza yaptı.
Ara söz
- ➔ Hitap kelimelerinden sonra konur.
- » Sayın Veli, » Canım Babacığım,
- ➔ Tırnak içinde verilmeyen aktarma cümlelerinden sonra kullanılır.
- » Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, diyor Atatürk.
- » Deden gelmek istememiş zaten, diye söylüyor.
- ➔ Özneyi belirtmek için konur.
- » Küçük çocuk, bu evde nasıl yaşayacağını düşündü.
- ➔ Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.
- » Doktor, kızın iyileştiğini söyledi.
- » Topal, çocuğu balkonun parmaklıklarında yakalamıştı.
- ➔ Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren “hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette” gibi kelimelerden sonra kullanılır.
- » Hayhay, onlar da ziyaret etsinler dedelerini.
- » Pekâlâ, ben de sizinle geleceğim o vakit.
- ➔ Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.
- » Bizimle gülümseyerek, gözlerimizin içine bakarak sohbet etti.

1.

Etkinlik

Nokta [.]

Aşağıda noktanın kullanıldığı yerlerle ilgili yapılan açıklamaya uyan örnek cümleleri yapılandırılmış grid-deki ilgili kutucuktan bularak bu cümlelerin harflerini örnekteki gibi açıklamaların karşısına yazınız.

A	Bugün Av. Haldun Bey gelecek.	E	Bu binanın 4. katına taşındık.
B	Dostlarla da yollarımız bir bir ayrıldı.	F	Doç. Dr. Fatih Töre bugün derse gelmeyecek.
C	Yarın yarışmanın 3. etabı da yapılacak.	G	Mehmet Kaplan, Şiir Tahlilleri, Dergâh Yayınları.
D	29.10.2023'te Cumhuriyet'in yüzüncü yıl kutlamaları yapılacaktır.	H	Maçlar bugün 21.45'te oynanacak.

	Nokta İşaretinin Kullanıldığı Yerler	Örnek Cümleler
1	Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur.	G
2	Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.	
3	Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.	
4	Sayılarından sonra sıra bildirmek için konur.	
5	Cümlelerin sonuna konur.	
6	Bazı kısaltmaların sonuna konur.	

2.

Etkinlik

Virgül [,]

Aşağıda virgüle ilgili verilen kuralların başındaki harfleri ilgili örneklerin karşısına örnekteki gibi yazınız.

A	Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.	D	Cümle içinde ara sözlere ayırmak için ara sözlere başına ve sonuna konur.
B	Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.	E	Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.
C	Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret ve kabul bildiren sözcüklerden sonra konur.	F	Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.

1	Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.	B	5	Bu yaz doğduğum yere, Mersin'e, gideceğim.	
2	Sizinle fuar alanında buluşacağız, dedi.		6	Evet, bu konuda ben de sizin gibi düşünüyorum.	
3	Sevgili Kardeşim, Mektubunuzu yeni aldım.		7	Dün teyzemlere gittik, biraz eşya götürdük.	
4	Pazardan domates, salatalık, limon ve biraz da yeşillik aldım.		8	Canım kardeşim, Aykut, yine beni mutlu etti.	

BÖLÜM METİN TÜRLERİ

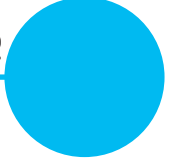
HİKÂYE EDİCİ METİNLER

- Hikâye (Öykü)
- Masal

BİLGİLENDİRİCİ METİNLER

- Söyleşi (Sohbet)
- Biyografi
- Otobiyografi
- Günlük
- Anı (Hatıra)
- Haber Metni

EDİTÖR YAYINLARI

METİN TÜRLERİ

⇒ Konu bütünlüğü içerisinde oluşturulan yazılara metin denir. Metinler yazılış amaçları ve biçimleri bakımından üç başlıkta ele alınır: bilgilendirici metinler, hikâye edici metinler, şiir.

Bilgilendirici Metinler

Söyleşi (Sohbet) ⇒ Yazarın herhangi bir konu hakkındaki görüşlerini biriyle konuşur gibi anlattığı metin türüne **söyleşi (sohbet)** denir.

⇒ Genellikle gazete ve der-
gilerde yayımlandığından
günlük olay veya konular
üzerine yazılır.

⇒ Yazar kendi düşüncelerini
kanıtlama amacı güt-
meksizin okura sunar.

⇒ Samimi bir anlatımı var-
dır. Yazar, okurla konuş-
uyor gibi cümleler kurar.

⇒ Sorular sorulur. Soru-
lan sorular cevaplanır.
Fıkralar ve anılardan
yararlanılır.

» (...) "Nurullah Ataç'ın yarattığı sözcüklerle şiir yazılabilir mi?" diyorsunuz. Yazılmaz tabii. Ama o sözcüklerden tutanları ile ileride pekâlâ yazılabilir. Zaten bugün Nurullah Ataç'ın böyle bir şey söylediği yoktur. Konuşma dilinden ayrı bir şiir dili benim anlayışıma göre olamaz. Bakın Melih Cevdet'in, Oktay Rifat'ın ve onlar gibilerin şiirlerine, hepsi sizin benim konuşurken kullandığımız sözcüklerle yazılmıştır. (...)

(Cahit Sıtkı Tarancı)

Biyografi

⇒ Başarılı ve tanınmış kişilerin yaşam evrelerini anlatan metinlere denir.

⇒ Genellikle görülen
geçmiş zaman ekiyle
çekimlenmiş fiillerle
oluşturulur.

⇒ Kişinin doğumundan baş-
lanarak yaşamı, eserleri,
başarıları anlatılır. Üçüncü
kişili anlatım kullanılır.

» Haldun Dormen 5 Nisan 1928'de Mersin'de dünyaya geldi. Bir yaşını doldurmadan ailesiyle İstanbul'a taşındı. Tiyatro sahnesine ilk adımını ortaokulda attı. ABD'de Yale Üniversitesinde tiyatro eğitimi aldı. 1957'de Türkiye'de "Dormen Tiyatro"sunu kurdu. 1961'de Türkiye'deki Batılı anlamda ilk müzikal olan "Sokak Kızı Irma"yı sahneledi. 1998'de "Devlet Sanatçısı" ilan edildi ve yaşamı boyunca iki yüz ellinin üzerinde ödül aldı.

Bu biyografide ünlü tiyatro sanatçısı Haldun Dormen'in hayatı başkası tarafından anlatılmıştır.

Otobiyografi

⇒ Tanınmış kişilerin kendi hayat hikâyelerini anlattıkları metinlerdir.

⇒ Görülen ya da duyulan
geçmiş zaman
ekiyle çekimlenmiş
fiillerle oluşturulur.

⇒ Kişi, hayatının önemli gör-
düğü ayrıntılarını okurla
paylaşır. Birinci kişili anla-
tım kullanılır.

» 1966 yılında Mardin'de dünyaya gelmişim. Bu şehre ait hafızamda anılar yer edemeden de Bolu'ya taşınmışım. İlk ve ortaokulu Bolu'da, üniversiteyi Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde okudum. Daha sonra İstanbul Üniversitesinde Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdim. Mezun olur olmaz bir gazetede köşe yazarlığına başladım. İki yıl sonra yurt dışındaki bir teklifi kabul ederek ülkemden yirmi yedi yıl uzak kaldım.

Bu metinde yayımlanmış yazıları olan, yani tanınmış biri kendi hayatını anlatmıştır.

Günlük

⇒ Kişinin gün içinde yaşadığı ve kayda değer bulduğu olayları gün sonunda, tarih belirterek yazdığı metin türüdür. Günlükler öznel, samimi anlatımlı ve kısa yazılardır.

» 29 Temmuz 2017

Bu sabah tabak çatal seslerini duyup güzel bir kahvaltıya uyandığımı sanırken ayrıca güzel bir sürprize de uyanmışım. Adana'daki dayım, ailesiyle birlikte bize gelmiş. Bir hafta boyunca burada kalacaklarmış. Çok sevindim çünkü kuzenim Serra ile geçen yaz tatilini de birlikte geçirmiş ve çok eğlenmiştik. Bu yaz da hem gezeceğiz hem eğleneceğiz. Bugün Kız Kalesi'ne gittik mesela. Yarın ne yaparız bilemiyorum ama eminim ki çok güzel bir gün geçireceğiz.

1.

Etkinlik

Söyleşi (Sohbet) - Biyografi

Aşağıdaki kutucuklarda yer alan metin türleriyle ilgili özelliklerin söyleşi veya biyografi türlerinden hangisine ait olduklarını ilgili başlıkların altına yazınız.

Genellikle gazete ve dergilerde yayımlanır.

Tanınan insanların hayat hikâyesini anlatır.

Günlük olay veya konular üzerine yazılır.

Genellikle görülen geçmiş zaman ekiyle çekimlenmiş fiillerle oluşturulur.

Yazar, düşüncelerini kanıtlama amacı gütmaz.

Üçüncü kişili anlatımı vardır.

SOHBET (SÖYLEŞİ)

BİYOĞRAFİ

2.

Etkinlik

Söyleşi (Sohbet) - Biyografi

Aşağıdaki metinlerin söyleşi veya biyografi türlerinden hangisine ait olduğunu bularak altlarındaki boşluklara yazınız.

Asıl adı Mustafa olan Atatürk, 1881 yılında Selanik'te doğmuştur. Ailesinin kendisine verdiği isim Mustafa'dır. İkinci ismi olan "Kemal" ise kendisine matematik öğretmeni tarafından verilmiştir. Daha sonra soyadı kanunu ile birlikte kendisine "Atatürk" soyadı verilmiş, böylece Mustafa Kemal Atatürk olarak anılır olmuştur.

Babası Ali Rıza Bey, annesi ise Zübeyde Hanım'dır. Atatürk, askeri okulda eğitim görmüş ve asker olmuştur. 1. Dünya Savaşı'nda birçok önemli cephede savaşmış, Kurtuluş Savaşlarında ise Türk ordusuna bizzat liderlik yapmıştır. Yaşamı boyunca bu ülkenin kalkınması yolunda hizmet etmiş, birçok yenilik getirmiştir.

1

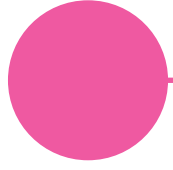
Asık suratlı insanlardan hoşlanırmısınız desem tabii bana gülersiniz. Zaten ben de biraz gülmeniz için söze böyle başladım. Güler yüze ve gülmeye dair olan bu konuşmayı asık suratla dinlemenizi istemem tabii. Konuşurken söze başladığınız sırada karşınızdakinin kaşlarını çattığını, asık bir suratla sizi dinlediğini görürseniz konuşmak hevesiniz kırılır. Lafı kısa kesip bu tatsız sohbeti bir an önce bitirmeye bakarsınız. Bir de karşınızdakinin sizi güler yüzle dinlediğini, hatta araya biraz da tatlı söz karıştırarak sohbeti renk verdiğini göreceksanız konuştukça konuşacağınız gelir.

2

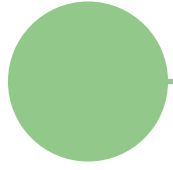

13.

BÖLÜM GÖRSEL OKUMA

KARİKATÜR

BROŞÜR

GÖRSEL OKUMA

AFİŞ

TABLO VE GRAFİK
YORUMLAMA

- Tablo Yorumlama
- Grafik Yorumlama

EDITÖR YAYINLARI

GÖRSEL OKUMA

➤ Yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, afiş, karikatür, grafik gibi öğelere görsel; bu öğeleri anlamlandırma işine **görsel okuma** denir.

» Yandaki fotoğrafa bakarak şu yorumlarda bulunabiliriz:

- Bulutların arasında güneşin batımıyla görülen bir kızılık vardır.
- Tepesinde saat olan bir kule ve etrafında tek tük ağaçlar vardır.
- Kulenin çevresinde oturmuş insanlar vardır.

Yandaki fotoğrafa bakarak şu yorumlarda bulunamayız:

- Ağaçlar, kulenin inşasından önce dikilmiştir.
- Kulenin bulunduğu yerde hava her zaman bulutludur.

➤ Hayatın her alanında bulunan görseller; anlatımı somutlaştırmaya, günlük hayatı düzenlemeye yarar. Örneğin bir eşyayı, yeri, işleyişi, kavramı ya da durumu resmetme yoluyla temsil eden semboller olan piktogramlar; tüm dünyada aynı anlama gelir ve sözlü dille daha uzun anlatılacak kavramları tek bir görselle ifade eder.

»

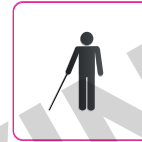
İşitme engelli birey

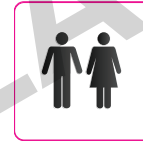
İşaret dili tercüme alanı

Yürüme engelli birey

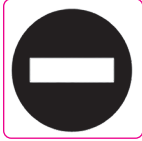
Görme engelli birey

Erkek - Kadın

➤ Semboller de görsel okuma içinde değerlendirilir. Medya ortamındaki içeriklerle ilgili birtakım semboller geliştirilmiştir. Bu sembollerin (akıllı işaretlerin) bazıları ve karşılıkları anlamlar şunlardır:

»

Olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar içerir.

7 yaş ve üzeri için uygundur. 7 yaş altı için uygun değildir.

Genel izleyici kitlesine hitap etmektedir.

Şiddet ve korku içermektedir.

13 yaş ve üzeri için uygundur. 13 yaş altı için uygun değildir.

➤ Karikatürler, afişler, broşürler, kavram haritaları, tablo ve grafikler de görsel okuma başlığı altında değerlendirilir.

Karikatür

➤ İnsan ve toplumla ilgili her tür olayı konu alarak abartılı bir biçimde veren, düşündürücü ve güldürücü resimlere **karikatür** denir.

Afiş

➤ Bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış resimli duvar ilanlarına **afiş** denir.

Broşür

➤ Bir şeyi tanıtmak için hazırlanan kitapçıklara **broşür** denir.
➤ Kişiler, kurumlar, kuruluşlar veya ürünler hakkında genel bilgiler içerir.

1.

Etkinlik

Görsel Okuma

Aşağıdaki tanılayıcı dallanmış ağaçta doğru bilgilerden yola çıkarak hangi çıkışlara ulaşabileceğini bulunuz.

Zaman olarak gündüz saatleridir.

1. ÇIKIŞ

Uzarlarda daha yoğun bir yapılaşma söz konusudur.

2. ÇIKIŞ

Kalabalık insan grubunun olduğu bir yerdir.

3. ÇIKIŞ

İnsanlar işlerine gitmektedir.

4. ÇIKIŞ

Soğuk bir hava vardır.

5. ÇIKIŞ

Karada ulaşım yoğun olarak at arabasıyla yapılmaktadır.

6. ÇIKIŞ

DOĞRU ÇIKIŞLAR =

2.

Etkinlik

Görsel Okuma

Aşağıdaki tanılayıcı dallanmış ağaçta doğru bilgilerden yola çıkarak ulaşılacak çıkışı bulunuz.

Eminönü Halk Eğitim Merkezinden Nuru Osmaniye Camii'ne Şeref Efendi Sokaktan gidilebilir.

Nuru Osmaniye Camii, Vezirhan Caddesi'ndedir.

Kapalı Çarşı, Tasvir Sokak'ta bulunmaktadır.

Kapalı Çarşı, Şeref Efendi Sokak ile Nuru Osmaniye Caddesi arasında bulunmaktadır.

Türk Ocağı Caddesi'nden Kurt İşhanı'na giden en kısa yol Teskereci Sokak'tan geçer.

Mahmut Paşa Camii, dört sokağın ortasında bulunmaktadır.

İstanbul Lisesi, Türk Ocağı Caddesi'ndedir.

D → 1. ÇIKIŞ

Y → 2. ÇIKIŞ

D → 3. ÇIKIŞ

Y → 4. ÇIKIŞ

D → 5. ÇIKIŞ

Y → 6. ÇIKIŞ

D → 7. ÇIKIŞ

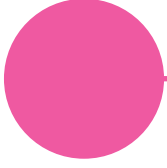
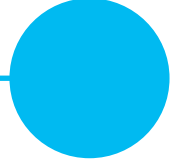
Y → 8. ÇIKIŞ

DOĞRU ÇIKIŞ=

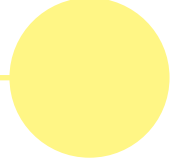
BÖLÜM SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

SÖZEL MANTIK VE
MUHAKEME

TABLO OLUŞTURMA

SIRALAMA YAPMA

EDITÖR YAYINLARI

SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

⇒ Mantık doğru düşünme sanatı, muhakeme ise akıl yürütme anlamına gelir. Sözel mantık ve muhakeme soruları; okuduğunu anlama, çıkarımda bulunma, ilişkilendirme becerilerini ölçmeye yarar.

Sözel Mantık ve Muhakeme Sorularının Çözümünde Dikkat Edilmesi Gerekenler

⇒ Soru kökü okunarak iyi anlaşılmalı, buradaki olumsuz ifadeler dikkat edilmelidir.

⇒ Soru kökünden sonra açıklamalar okunmalı, çözümü etkileyecek ipuçları not alınmalıdır.

⇒ Öncüller okunmalı, buradaki örtülü anlam içeren ifadeler (da/de bağlaçları, yalnızca, ayrıca vb.) dikkat edilmelidir.

⇒ Çıkarımlar sade bir tabloya yerleştirilerek somutlaştırılmalıdır. Tablodaki bilgiler seçeneklerle karşılaştırılarak doğru cevap bulunmalıdır.

⇒ Sözel mantık ve muhakeme sorularında genellikle sıralama ya da eşleştirme yapılması istenir. Soru tarzı ne olursa olsun doğru kullanılan tablolar çözüme daha kolay ulaşmayı sağlar.

Mantık ve Muhakeme Sorularında Kullanılan Bazı Unsurlar

Kisiler	Yerler	Zaman	Yöner	İlişkiler	Nesneler
⇒ Faruk	⇒ Türkiye	⇒ Yıllar	⇒ Doğu / Batı	⇒ Arkadaşlık	⇒ Kitaplar
⇒ Berna	⇒ İstanbul	⇒ Aylar	⇒ Kuzey / Güney	⇒ Evlilik	⇒ Vitaminler
⇒ Öğretmen	⇒ Okul	⇒ Günler	⇒ Aşağı / Yukarı	⇒ Akrabalık	⇒ Meyveler
⇒ Öğrenci	⇒ Müze	⇒ Saatler	⇒ Sağ / Sol	⇒ Kardeşlik	⇒ Araçlar
⇒ Mühendis ...	⇒ Festivaller ...	⇒ Dakikalar ...	⇒ Ön / Arka ...	⇒ İş ...	⇒ Yakıtlar ...

Mantık ve Muhakeme Sorularında Kullanılan Bazı Kavramlar

Önerme: Doğruluğu ya da yanlışlığı ispatlanabilen bilgileri ifade eden cümle veya cümlelerdir.

Çıkarım: Verilen önermelerin doğru ya da yanlış olma durumlarının değerlendirilerek yeni bilgiler elde etmektir.

Akıl yürütme: Önermelere dikkat ederek verilen bilgileri yorumlamak, çıkarımda bulunmaktır.

Muhakeme: Akıl yürütme yoluyla var olan sorun(lar)da çözüm bulmak için çıkarımlarda bulunmaktır.

Öncül: Sorularda verilen önermelerden her biridir. Sorunun çözümüne dair ipuçlarının yer aldığı kısımdır.

NOT

⇒ Sorular çözülürken her yönerge için ayrı tablo oluşturmak yanlıştır. Sırasıyla okunan yönergeler aynı tablo üzerinde en doğru şekilde yerleştirilmelidir.

⇒ Ayrıca bazen de sorularda ek bilgiler verilir, bu bilgiler sadece o soru için geçerlidir ve o soru çözülürken tabloya eklenmesi gerekir. Bu bilgi diğer sorularda kesin yargı olarak kullanılmamalıdır. Bu tür durumlar, ihtimalli durumların var olduğu sorularda karşımıza çıkar.

⇒ Tablo çizilirken zaman harcadığı düşünülmemelidir. Çünkü tablo, soruların çözümü yapılırken en hızlı şekilde doğru cevaba ulaşılmasını sağlamaktadır. Yönergeleri doğru yerleştirilen bir tablodan sonra soru çözümü bazen her soru için sadece sorunun okunduğu süre kadar zaman almaktadır. Soru okunur okunmaz doğru cevap bulunabilmektedir.

1.

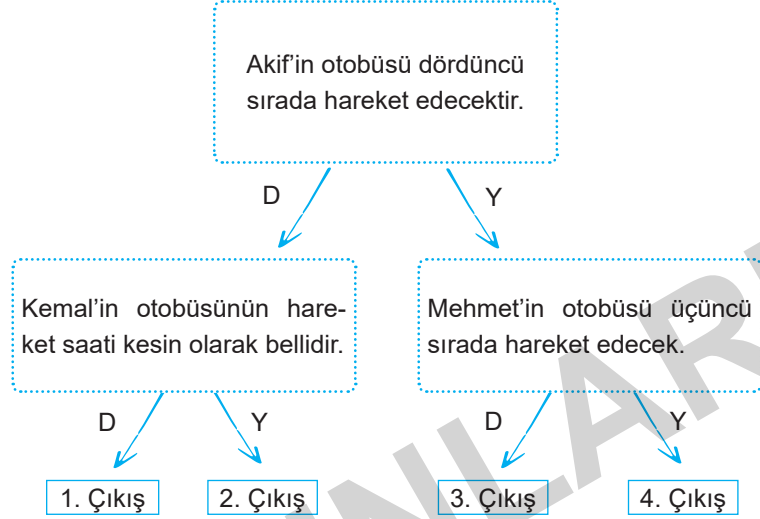
Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda verilen bilgilerden hareketle, tanılayıcı dallanmış ağaçta doğru çıkışı bulunuz.

Kürşat, Akif, Ali, Kemal, Mehmet ve Fatih yılbaşı tatili için memleketlerine gideceklerdir. Bu altı kişinin otobüs saatleriyle ilgili bilinenler şöyledir:

- İlk sırada Kürşat'ın otobüsü hareket edecektir.
- En son hareket edecek olan otobüs Mehmet ile Fatih'e ait değildir.
- Mehmet'in otobüsü Fatih'in otobüsünden hemen sonra hareket edecektir.
- Akif'in otobüsünden sonra iki otobüs daha hareket edecektir.

DOĞRU ÇIKIŞ=

2.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda tanılayıcı dallanmış ağaçta doğru bilgilerden yola çıkarak ulaşabileceğimiz çıkışları bulunuz.

Bir top havuzunda kırmızı, mavi, sarı, yeşil, turuncu ve kahverengi toplar bulunmaktadır. Bu topların sahipleri Yeşim, Aysu, Muhsin, Merve, Ahmet ve Yusuf adlı kişilerdir. Bu topların sahipleri ile ilgili bilinenler şunlardır:

- Merve'nin toplarının rengi yeşil değildir.
- Ahmet'in topları kahverengi veya mavidir.
- Yeşim'in topları sarı renklidir.
- Aysu'nun top rengi kırmızıdır.
- Yusuf'un top rengi ise turuncudur.

Merve ile Ahmet'in top rengi kesin olarak belli değildir.

1. Çıkış

Muhsin'in top rengi yeşildir.

2. Çıkış

Beş kişinin top rengi kesin olarak bellidir.

3. Çıkış

Merve'nin top rengi mavi olduğu takdirde, Ahmet'in top rengi kesin olarak belli olur.

4. Çıkış

Ahmet'in topu kahverengi olduğu takdirde, Merve'nin topu mavi olur.

5. Çıkış

DOĞRU ÇIKIŞ=

1. Aşağıda verilen dizelerdeki ana duyguları yazınız. (3x3=9 puan)

Sıladan geliyorsunuz Ne var ne yok bizim oralarda Çiçek açmış mı erikler İpek perdeli pencerenin altında	Karac'oğlan gene çoştı bulandı İnip aşkın deryasına dolandı Güzel gitti diye pınar ağladı Acı yüreğim yandı pınara	Güzel yurdum, dağlarını Uzaktan göresim gelir Keskin esen yellerine Kendimi veresim gelir
Ana Duygu	Ana Duygu	Ana Duygu:

2. Balarılarının ürettiği propolis() çok değerli bir maddedir. İnsanlar bu üründen faydalanmış ve pekçok alan da bu değerli ürünü kullanmıştır. Peki() nedir propolis() Bitkilerin büyük bir bölümünün yapraklarını() çiçeklerini ve meyvelerini mikrop üremesine ve çürümeye karşı korumak için ürettiği su geçirmez reçinemsı maddenin adıdır esasen()

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözcükleri bularak aşağıya doğrularını yazınız ve belirtilen boşluklara uygun noktalama işaretlerini koyunuz. (10 puan)

.....

.....

3.

- I. Ey suyun sesinden anlayan bağlar
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi
- II. Doğdum doğalı yürüyordum
Adım adım ölüme doğru
- III. Ben küçücük bir ağacım
Yurdumun bir bahçesinde
- IV. Güneşte demlerim senin çayını
Yüreğimden süzer öyle veririm

Yukarıda verilen numaralandırılmış dizelerdeki söz sanatlarını nedenleriyle birlikte yazınız. (4x3=12 puan)

.....

.....

.....

.....

1. Beden dili, duygu ve düşüncelerimizin yansımasıdır. İnsanların yüz yüze kurdukları ilişkide, kelimeler %10, ses tonu %30, beden dili %60 önem taşır. Bu yüzden de sözel mesajlardan daha çok beden dilimizle iletişim kurarız. Örneğin çapraz kollar ve çapraz bacaklar aslında fiziksel bariyer olarak yorumlanır. Karşıdakinin düşüncelerine açık olunmadığını gösterir. Gülümsediğinizi ya da konuya hâkim olduğunuzu belirtseniz bile, şahıs kendisinin önemsenmediğini düşünür. Kambur durmak ise saygısız durmanın bir işaretidir. Sıkıldığını ve bulunduğu ortamda olmak istemediğini belirtir. Ellerin arkaya yaslanıp rahatlandığı hayali bir koltuk gibi kullanıldığı hareket de kendilerini baskın ya da üstün hisseden kişilere özgü bir harekettir. "Tüm cevaplar bende.", "Her şey kontrolüm altında." gibi mesajlar verir. **Buna göre aşağıdaki görselde yer alan kişinin beden dilinin neyi sembolize ettiğini yazınız. (10 puan)**

2.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan şüheda.
Canı, cananı bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

İstiklal Marşımızdan alınan bu dizelerdeki baskın olan söz sanatını sebepleriyle birlikte yazınız. (10 puan)

www.ortaokuldata.com Dijital Eğitim Platformunun tanıtım ve kullanım videoları için karekodu okutunuz.

Dijital Eğitim Platformunda Neler Var?

Bu seti alan öğretmen ve öğrencilerin tamamı Dijital Eğitim Platformuna sınırsız sahip olacaktır. Dijital Eğitim Platformunda

- Deneme sınavları çözme,
- Soru çözme,
- Konu çalışma,
- Yapay zeka destekli istatistiksel raporlar alma,
- Süreç odaklı dijital öğrenci takip sistemi,
- Ders kitabının dijital içerikleri,
- Akıllı tahta uygulamaları

gibi birçok özelliğe sahiptir.

Dijital Eğitim Platformu Nasıl Kullanılır?

- Öğretmenin sisteme üye olması
 1. Öğretmen kendisi ortaokuldata.com'dan üyelik yapabilir.
 2. 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattından yardım alarak üyelik yaptırabilir.
- Öğretmen, öğrenci listesini sisteme girdikten sonra öğrencilerin kullanıcı adı ve şifreleri otomatik oluşturulacak veya öğrenci listesini 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattına göndererek sistem tarafından öğrenci şifreleri oluşturulacaktır.
- Öğrenci, öğretmeninden alacağı şifre ile sisteme giriş yapabilecektir.

* Sınırsız kullanım süresi 1 eğitim-öğretim yılıdır.

5. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

6. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

7. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

8. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

Nasıl Sipariş Edebiliriz?

Kitapçınızdan talep edebilir veya 0 505 099 24 84 telefon hattından bilgi alabilirsiniz.

9 786052 806272